THE DALAI LAMA TIBETO-INDOLOGICAL SERIES-X

༄༅། །རྗེ་ཀུང་ཐང་གིས་མཛད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ཆུའི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་རླབས་འཕྲེང་བརྒྱ་ལྡན་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

HUNDRED WAVES OF ELEGANT SAYINGS

by

Gun-Than-dKon-mChok-bsTan-Pa'i-sGron-Me

Foreword by Professor Samdhong Rinpoche

भोट विद्या संस्थानम्

Critically edited and translated into English
by
Yeshi Tashi (Yeeta)

CENTRAL INSTITUTE OF HIGHER TIBETAN STUDIES
SARNATH, VARANASI

C.E. 1991

TI
398.9
G 954 H

TI
398.9
G954 H

THE DALAI LAMA TIBETO-INDOLOGICAL SERIES-X

༄༅། །ཇེ་གུང་ཐང་གིས་མཛད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ཆུའི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་རླབས་འཕྲེང་བརྒྱ་ལྡན་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

HUNDRED WAVES OF ELEGANT SAYINGS

by
Gun-Than-dKon-mChok-bsTan-Pa'i-sGron-Me

Foreword by Prof. Samdhong Rinpoche

भोटविद्या संस्थानम्

སློབ་གཉེར་བ་ཡེ་ཤེས་བཀྲིས་ཀྱིས་དབྱིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས།

Critically edited and translated into English
by
Yeshi Tashi (Yeeta)

CENTRAL INSTITUTE OF HIGHER TIBETAN STUDIES
SARNATH, VARANASI

B.E. 2535 C.E. 1991

THE DALAI LAMA TIBETO-INDOLOGICAL SERIES-X

Chief Editor: ***Professor Samdhong Rinpoche***

First Edition: 550 Copies, 1991.

Library IIAS, Shimla
TI 398.9 G 954 H
00095050

Price:
Hardback: Rs.50.00
Paperback: Rs.40.00

© Central Institute of Higher Tibetan Studies, Sarnath,
Varanasi - 221007 (U.P.) India, 1991.
All rights reserved.

Published by:

Central Institute of Higher Tibetan Studies, Sarnath,
Varanasi - 221007 (U.P.) India.

Tibetan set on Apple Macintosh Plus computer's 24pt. LTibetan font and English set on 12pt. Times font, at the Shantarakshita Library, CIHTS, Sarnath, Varanasi.

Printed at Jauhari Printers, Mehmoorganj, Varanasi.

TI
398.9
G 954 H

Indian Institute of Advanced Study
Acc. No. 95050
Date 7/3/2000

དཀར་ཆག / Contents

Publisher's Note v

Acknowledgement vii

Foreword ix

Introduction xv

རྗེ་གུང་ཐང་གི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་དོན། xix

A short biography of rJe-Gun-Than xxv

ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆུའི་བསྟན་བཅོས་
ལུགས་གཉིས་རླབས་འཕྲེང་བརྒྱ་ལྡན། 1

Hundred Waves of Elegant Sayings 3

བསྟན་བཅོས་འདིའི་སྡེབ་སྦྱོར་ཀ་ཕྲེང་ལྟར་བསྒྲིགས་པ། 99

Publisher's Note

Early Buddhist masters of India and Tibet have been extremely skillful in their manner of imparting the precious teachings of Shākyamuni Buddha to His followers. Teachings are frequently presented by means of simple similes and metaphors which are easily grasped by general readers. Even profound tantric teachings can be thus transmitted easily, their meanings conveyed intact. Such teachings are popularly known as "Elegant Sayings" which can be literally translated as "Good Sayings."Elegant Sayings have been very successful in guiding the moral life of people, and especially so in Tibet.

In the *Collected Works* (*Sumbum*) of Gun-than, we find a pair of Elegant Sayings texts known as treatises on water and trees, which have been widely accepted and applied to daily life as guides for virtuous conduct. The present work is the treatise on water.

Shri Yeshi Tashi, an active and intelligent student of this Institute, has retranslated this treatise on water into English, and critically edited its Tibetan original, which is given along with the translation. His work is a noteworthy improvement over the initial translation published in Bangkok.

The Institute is pleased to publish this student's small but scholarly contribution in the Dalai Lama Tibeto-Indological Series. We hope this translation will be of great benefit to scholars, students, and general readers.

Sarnath:
28th May, 1991

S. *Rinpoche*
Director

Acknowledgement

As this is my first work to come out, I would like to express my deepest gratitude towards those people without whose love, inspiration, and support this work would have never been carried out.

First of all I would like to thank my parents, (the late) Mr. Tashi Tsering and family, the Koener family in Germany, all the staff of T.C.V. school, Dharamsala and C.I.H.T.S, Sarnath for their love and dedicated service at the time when their help was needed most and for whom "self" has always come after "others."

It would be appropriate to say that this work is a product of the initiatives and encouragement of Ven. Lobsang Norbu Shastri (Editor), Translation Bureau. It was he who first suggested that I start the project and since then he has corrected my work and continued to encourage me.

I would like to thank Professor Jay L. Garfield from Hampshire college, Amherst, Ma., U.S.A. who was kind enough to spare from his precious time sometimes hours for proof-reading and improving my English.

It is my good fortune to thank our most venerable director, Professor Samdhong Rinpoche, for personally going through the work, re-editing, and making many important changes in the translation, which would otherwise have been completely distorted, for granting me a foreword and above all for the love that I (and my scoolmates) have never failed to receive from him.

My thanks are also due to my friends Tsering Palden, Tashi Tsering, Lobsang Gyaltsen, K. Tenzin Dorjee, Dechen Chimed and Miss Gayle Zilber for helping me time and again on many difficult occasions.

Foreword

Elegant Sayings have been given enormous value since the earliest days. The pre-Buddhist literature of India is greatly enriched with treasures of Elegant Sayings carrying messages of universal truth and morality which are acceptable to diverse religious traditions and even to non-believers. Tathāgata Samyak Sambuddha Śakyamuni, after attaining enlightenment, preached unceasingly for over forty years to the disciples of all the realms, giving invaluable advice and countless teachings which are collected and classified as the eighty-four thousand Dharma-skandhas or the nine constituents of the canon. Acarya Asanga refers to all of the Buddha's words as Elegant Sayings (*Subhāṣita*); with ten different attributes they establish their unique status amongst the Elegant Sayings of the world. The teachings of the Buddha belonging to the constituents of *Geyam*, *Gāthā*, and *Udānam*, are in the exact style of traditional Elegant Sayings. With simple similes and metaphors, easily understandable by the common person, they convey their moral and spiritual message to the hearts of the listeners in a most effective way. Thus the canon of the Buddha's words, the *Tripiṭaka*, is comprised of deep and complex teachings such as the *Prajñāpāramitā Sūtras*, as well as very simple and short verses of Elegant Sayings like the *Gāthās of Udāna Varga* (*Dhammapada*).

In consummation of the canon, later Buddhist Acaryas like Nagarjuna composed Elegant Sayings such as *Prajñā-sataka*, *Prajñā-danda*, and *Suhrllekha*, as supplements to their profound treatises on philosophy and metaphysics. The tradition of folk literature was adopted

by the Tibetan sages and scholars in the forms of Elegant Sayings, poems, and such. A most renowned Tibetan philosopher and logician, Sakya Pandita Kunga Gyaltsen, composed the famous work of Elegant Sayings, *The Treatise of Precious Jewels of Elegant Sayings,* which became a landmark in the history of Tibetan literature. It is conceded to be on par with the writings of the great Indian scholars such as Nāgarjuna and Candragomih. The main contribution of Sakya Pandita's work was its explicit emphasis on the inseparability of the moral codes of the worldly life (*Lo kika-caryā*) and spiritual practice (*Dharma-caryā*). It was established that a person can be considered morally civilized only if his conduct is regulated by spiritual concepts. Sakya Pandita gave practical teachings on how to lead a pure and spiritual life with all the family and social obligations of a worldly person. He adopted the tradition of the Indian *Nītisastras*, and composed most of the verses in independent (*Mukta-kam*) form, highlighting them with appropriate similes in the style of *Prativastūpma* parallel metaphor. Over the course of time, this text (*The Treatise of Precious Jewels of Elegant Sayings*) became very popular among scholars as well as among the common people, and its style of writing became more prevalent. For instance, Panchen Sonam Dakpa's *Geden Lekshed Padma Karpo'i Chunpo* and the Fifth Dalai Lama's *Lugsung Labja* were deeply influenced by Sakya Pandita's work.

Gun-Than Tan-pei Don-mei was one of the most brilliant scholars from Amdo, born in a scholarly epoch during which a number of geniuses appeared in succession in that region, including Kyan-chag Rol-pei Dorjee, Sumpa Khenpo, and Thu'u Kan Losang Chos-kyi Nyima, to name a few. The distinctive features of Gun-Than's

literary works are simplicity, natural flow, and the use of common objects and motifs as subjects without losing the excellent melodial quality of his compositions. I consider him to be one of the pioneers who brought about marked changes in the style of Tibetan poetry writing, from complexity to simplicity, and from weighty poetry to natural melody. He accurately claimed that his writing was free of the heavy fixtures of various precious stones of synonyms, being made instead of pure gold in a plain shape, having its own beauty. He composed a treatise which utilized only trees as metaphors. The unusual popularity of this work prompted him to compose a second work with similes of water. It is clear from the colophon of the latter that he wrote the treatise with similes of trees in a casual way, without expectations of gaining for it extreme popularity. He felt strange that this piece of literary work, for which no special effort had been made, surpassed in popularity and wide circulation his many profound works on *Sūtra* and *Tantra*. He decided to further supplement it by adding this more elaborate work on water. The above two treatises are among the three most popular works of Gun-Than. His third popular work is the small prayer entitled *Losang Gyal Tanma* which became the daily recitation prayer for all the followers of the Gelug tradition.

The river, the ocean, the rains, the lakes, the mountains, the forests, the trees, the flowers -- all are commonly used to explicate compositions both scriptural or non-scriptural. The Buddha himself used these metaphors very often in his teachings. For example, "ocean of misery," becomes almost synonymous for cyclic existence, and *Manasarovara* lake is appropriated as a

metaphor for the sacred *Vinaya-pitaka* in the beginning of the *Pratimoksa Sūtra.*

These two treatises by Gun-Than were published separately from his *Sunbum* (collected works) through several different wooden blocks, and have been used as text books, as leisure reading, and as moral and social guides by literate persons of all age groups, and they may appeal to Western readers as well. Realizing the importance and popularity of the text, my old friend, most Ven. Khantipalo Maha-thero, translated it into English more than two decades ago, and it was published in Bangkok by the Social Science Press of Thailand. That translation was done in collaboration with Ven. Thupten Kelsang and Ven. Nagasena. First, the text was tentatively explained in Hindi by Ven. Thupten Kelsang to Ven. Nagasena, and in turn Ven. Nagasena translated from Hindi into English to Ven. Khantipalo. Finally, Ven. Khantipalo redrafted the English version to make it readable. Having an intermediate language between the source and the destination languages further complicated the translation process, leaving much room for improvement. There were many occasions where the verses in English did not hold the same sense as in the Tibetan original. Due to difficulties resulting from the complicated translation process, and particularities of idiom and language, a fresh and accurate rendering of these texts into English was certainly desirable. I understand few other scholars have attempted to translate these texts into English and other European languages but we have no access to such published works as yet.

I am very happy to see that Shri Yeshi Tashi, a young student of this institute, took upon himself to re-translate these two treatises into English. He has made a

special effort to present the author's original expressions as accurately as possible, without modifying or adding anything extraneous which might be considered desirable solely for the sake of the smoothness or flow of the English. In a few places, however, additional words which were indispensable to the meaning, had to be incorporated in parenthesis. I have gone over the translation and have no hesitation in saying that this is a very faithful translation. I genuinely feel that specific improvements in later editions of this work will not only remove its flaws but will bring applause to the translator who deserves much praise for being a student who has put in sincere effort to refurbish the legacy of the past through the above work. I hope that it will benefit many sentient beings and set an example for others who feel inspired to turn to creative writing.

Sarnath,
May, 28, 1991. Samdhong Rinpoche

Introduction

The literature of *Subhashita* or Elegant Sayings, didactic poetry, and beautiful proverbs, is as old as human civilization. Philosophical and Religious writers have always adorned their words and ideas by inventing poetic and rhetorical expressions when advising and guiding people to lead morally sound lives. This literary form developed in different parts of the world, eg. *Aesop's Fables* in Greece, *The Arabian Nights* in Arabia, *Panchatantra, Jātakamala, Kathasarita Sagara,* etc., in India, *Khache-Phalü's advice*, etc., in Tibet, and so forth. These beautiful sayings, in early days, were passed down through the generations orally in the form of verses, stories, lyrics or songs, epics, and so on. It was only later that these were rendered in writing.

In India, Elegant Sayings were the subject of great interest, and were generally used in day-to-day life. Though many were advisory sentences, many more were used religiously in praise of gods, and songs were sung on romantic themes.

Starting with Valmiki, the first known non-vedic poet who composed the twenty-four thousand verse epic of the *Ramayana*, countless numbers of poets and writers composed Elegant Sayings in different prose and verse forms thereby greatly enriching the Indian literature. Kālidasa, Trivikrambhatta, Sri Krishna-shesha, Chanakya and Dandi are some of the famous authors.

With the spread of Buddhism, writers expressed the Buddhist precepts of the *Subhashitas*: well spoken words

filled with *dharma*. Famous Buddhist writers like Nagarjuna wrote such texts as "*A Letter to a Friend*," "*The Staff of Wisdom*," etc., Ashvaghoṣha wrote "*Buddhacaritam*," and so on. The writers of many Elegant Sayings remained anonymous, and their works are found loosely spread in different books.

With the introduction of Buddhism in Tibet, in the seventh century, during the reign of the thirty-third king Sron-btsan sGam-po (*Song-tsan Gampo*), many of the Indian poetic and rhetorical arts were also brought to Tibet. These arts together comprise one of the five minor arts. Buddhism flourished so greatly that it became the very culture and identity of Tibetans, and the rhetorical arts were developed principally to express profound philosophical meaning to teach people to live a sociable life with a good heart, and to guide them in attaining higher levels of realisations, and ultimately, enlightenment. Elegant Sayings became so popular that people put them into daily life, they were used in songs, and recitations were performed and attended. Many Tibetan scholars have contributed to the rhetorical arts, developing distinctive styles. Numerous scholars have written Elegant Sayings and have composed Buddhist treatises in this rhetorical form so that they could be easily comprehended and also enjoyed. Za-Pal-Tul wrote, along with a number of works, "*Tam Pad-me Tshal-gyi Do-gar*" in which he used two bees and a lotus garden as a metaphor. In ten chapters Sakya Pandita wrote about different behaviors of beings in order to steer people away from an unwholesome way of life.

Gun-Than's collection of works number more than four hundred. In this text he employs only water as a metaphor, using its different natures and characteristics to

guide humans in their daily lives and to exhort them gradually to attain higher levels of realization.

The Tibetan version of this text is in metered verse form but I have translated it into blank verse so that it would be easier for the readers to interpret. During the translation, when a personal pronoun is required I have chosen "he" to keep the meter flowing but not to express any sexist sentiment. "She" or "it" could very well be substituted but the prosody seemed better with "he."

Though there is one earlier translation of this text, many of the verses, particularly those concerning *Bodhisattvayāna* and *Tantrayāna,* are here translated a bit differently. I sincerely hope that this translation is a small improvement over the former. Errors in the translation are due to my lack of skill. Criticisms and suggestions are most welcome so that I might make improvements in the future. My aim in translating this work is to encourage the younger generations of Tibetans and other Buddhists to take greater interest in our rich cultural heritage so that we can continue to contribute to the world and make it a better place to live in and finally attain enlightenment.

Yeshi Tashi (Yeeta)

༄༅། །གུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་རྣམ་ཐར་བསྡུས་དོན།

མཁས་དབང་ཆེན་པོ་གུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་རྟ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཚེས་བརྒྱད། ཕྱི་ལོ་༡༧༦༢ ལོར་སྤྱི་དྲོ་ཉི་མ་རྩེ་ཤར་ཙམ་དུ་ཡུལ་མདོ་སྨད་ཤར་ཀློར་གཏོགས་པ་མཛོད་དགེ་སྨད་དུ་ཡབ་ཐེ་བོ་ལྷུགས་པོ་བྱམས་པ་དང་ཡུམ་བོ་ཚོག་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་མང་དང་བཅས་སྐུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་ལྔ་པར་ཀུན་མཁྱེན་སྐུ་ཕྲེང་གཉིས་པ་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་མཛོད་དགེ་དགོན་བཀྲིས་ཆོས་གླིང་དུ་ཕེབས་ནས་གསེར་ཁྲི་ཆེ་བ་ཚང་གི་སྐུ་སྐྱེར་ངོས་འཛིན་གནང་། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ས་བྱི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཚེས་བརྒྱད། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༦༨ ལོར་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཟླ་བ་དེའི་ཚེས་བཅུ་གསུམ་ཉིན་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་ལས་དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དཀྲུས་གཅིག་ལ་བཞེས་ཏེ་མཚན་ལ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་པའི་ཐོག་དཀོན་མཆོག་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་ལས་སྔགས་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རིན་ཆེན་ཆོས་བཟང་ལས་འཇིགས་བྱེད་དང་མགོན་པོ་ཆོས་རྒྱལ་ལྷ་མོ་རྣམ་སྲས་བཅས་ཀྱི་ཆོ་གའི་ལུང་གསན། དེ་ནས་དགུང་ལོ་

བཅུ་གཉིས་པར་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་ཆོས་གྲྭར་ཞུགས། ཐུའུ་བཀྭན་བློ་
བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་ཕེབས་པའི་མདུན་ནས་
ཐོག་མར་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པའི་བཤད་ལུང་གསན་པ་
དང་དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་རྟགས་རིགས་འཛིན་གྲྭར་ཕེབས་ནས་རྩོད་
པ་མཛད། སྡེ་བདུན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་སོགས་ཐུགས་འཛིན་དང་ཚད་
མ་ལ་གསན་སྦྱོང་ཞིབ་ཏུ་མཛད། དེ་ནས་གཞུང་གསར་འཛིན་གྲྭར་
ཕེབས་ནས་གསན་སྦྱོང་དང་ཞོར་དུ་ལྷ་བྲིས་དང་རྒྱ་སོག་གི་སྐད་ཡིག་
སོགས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པར་ཟླ་བ་
བརྒྱད་པའི་ནང་ལྷ་ལྡན་དུ་བདེ་བར་ཕེབས། དེ་སྐབས་བོད་གཞུང་ནས་
ཕེབས་བསུ་རྒྱས་སྤྲོས་དང་འབྲེལ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་
དཔལ་རྒྱ་མཚོར་འགྲོར་ཕྱག་ཞུས། དེ་ནས་འབྲས་སྤུངས་སུ་ཕེབས་
ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་ཁྱི་ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེས་བདུན་ཉིན་
དཔལ་ལྡན་བཀྲིས་སྒོ་མང་གི་ཆོས་གྲྭར་ཞུགས། མཁས་པའི་དབང་པོ་
ཧོར་སྐལ་བཟང་དངོས་གྲུབ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་པ་ནས་བཟུང་ཆོས་
གྲྭར་ཆག་མེད་ཕེབས། དཔེ་འཛིན་སྐྱོར་སྦྱོང་ལྷོད་མེད་ཐོག་དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ཐུགས་འཛིན་གནང་། རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་དང་།
བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག་སོགས་རྒྱ་གཞུང་དུ་མ་དང་། གླེགས་བམ་
རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བཀའ་གདམས་པའི་གཞུང་དུ་མ་ཞིབ་གཟིགས་དང་།
ཕར་ཕྱིན་དང་། བསམ་གཟུགས་ལེགས་བཤད་བུམ་བཟང་ཐུགས་

འཛིན་དང་། ས་སྐྱེ་སོགས་ལ་ཞིབ་གཟིགས་མཛད། །ལྷ་རམ་པའི་
མཚན་བཏགས་གཏད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལྷ་རམ་འཛིན་གྲྭར་ཞེབས་ཏེ་
མངོན་པ་གོང་འོག་དང་། འདུལ་བའི་རྒྱ་གཞུང་ཆེན་མོ་རྣམས་གཙོ་
བོར་བཟུང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་ཕྱིའི་གཞུང་རྣམས་ཞིབ་གཟིགས་
མཛད། མཛོད་འདུལ་གྱི་རྩོད་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་། འགྲེལ་བ་དོན་
གསལ། བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ། དམིགས་བརྟགས། ཉི་ཤུ་པ།
སུམ་ཅུ་པ། མཛོད་རྩ་བ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། གྲུབ་མཐའ་རྩ་
བ། ཀུན་གཞི་རྩ་བ། ཚིག་གསལ་ཐལ་བཟློག་སོགས་དང་།
དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་ས་བཅད་དང་། འཇུག་པ་སྦྲགས་ནས་སྐྱོར་
སྦྱོང་རྒྱུན་དུ་མཛད།

དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པ་མེ་རྟ། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༨༦ ལོར་སྨོན་ལམ་གྲྭ་
སྐོར་སྐབས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་དགེ་བཤེས་ཡང་རྩེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བགྲོ་གླེང་མཛད་ཀྱང་ལུང་རིགས་དང་མཐུན་པར་དགོངས་པ་ཆོད་
ངེས་ཀྱི་ལན་གནང་བས་མཆོག་་དམན་ཀུན་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་
གྱུར་པ་དང་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ས་སྟེང་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་མཛད་དོ།
དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ་སློབ་གཉེར་གནང་སྐབས་སུ་འཆད་རྩོད་
ཙམ་མ་ཡིན་པར་བར་སྐབས་རྣམས་སུའང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་བཀའ་
རྩོམ་ཡང་མཛད། དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོ་དང་
ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། གླིང་རྡོལ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས

བཀའ་བགྲོས་གཅིག་མཐུན་གྱིས་མདོ་སྨད་དུ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་དགོས་བཀའ་ཕེབས་པ་ལྟར་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་འབྲས་ལྗོངས་ནས་ཆིབས་ཐོན་གནང་སྟེ་ཟླ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་དགུའི་ཉིན་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་ཞབས་སོར་འཁོད། དེར་ལམ་ཐུན་མོང་བ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རིམ་གཉིས་ཟབ་མོའི་ཉམས་ལེན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནང་། ཆུ་ཕྲི་ཟླ་བ་གསུམ་པ། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༦༣ ཚེས་བཙོ་ལྔ་ལ་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཀྲིས་འཁྱིལ་གྱི་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་བ་ནས་དགུང་གྲངས་སོ་བདུན་བར་གདན་ས་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཆོས་སྲིད་རྣམ་བཅུས་སྐྱོང་བར་མཛད། མཛོད་དགེ་སྣོད་དུ་དགོན་གསར་དགའ་ལྡན་རབ་རྒྱས་གླིང་སོགས་ཆོས་སྡེ་གསར་བཞེངས་དང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གསར་བཞེངས། དགོན་སྡེ་ཁག་ཏུ་ཕོག་དོད་གསར་འཛུགས་མཛད། དགུང་གྲངས་ལྔ་བཅུ་པ་ལྕགས་ལུག་ཕྱི་ལོ་ ༡༨༡༡ ཤིང་ལུང་པཎ་ཆེན་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཞུས་པའི་ངོར་གདམས་ངག་རུས་པ་ཅན་དང་ཁྲོ་བཅུའི་སྲུང་འཁོར་གྱི་མན་ངག་སོགས་ལྷུགས་རྩོམ་མཛད་དེ་བསྒྱུར། ཇེ་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟོད་འགྲེལ་ཀྱང་གསར་རྩོམ་མཛད།

དེ་ལྟར་གུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེའི་བཀའ་འབུམ་ཨ་མདོའི་དཔར་མ་ལྟར་ན་པོ་ཏི་བཅུ་གཉིས་ནང་བཞུགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དང་། རྣམ་ཐར་དང་། སྒྲུབ་ཐབས།

བརྟན་བཞུགས། བསྟོད་ཚོགས་ཁག་བཅས་ཆོས་ཚན་ཆེ་ཆུང་བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་ཞེ་བཞི་སྐོར་ཡོད། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་གོ་བར་ནུས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ནས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བར་ཆུ་དང་ཞིང་ལ་སོགས་པ་དཔེར་བྱས་ཏེ་སྡེབ་སྦྱོར་གྱིས་བརྒྱན་ཏེ་བརྩམ་གནང་མཛད།

ཐུའུ་བཀྭན་མཆོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་སློབ་མའི་ཚོགས་སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་གསང་སྔགས་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བཀའ་དབང་སོགས་ཀྱིས་སྣོ་ནས་སྨིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད། རྗེ་འདི་ཉིད་དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་ནས་བཟུང་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་བར་གྲོང་ཆོག་གི་གཡིངས་པ་སྤྱངས་ཏེ་རི་ཁྲོད་ཕན་ཚུན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྩོན་པར་མཛད། མཐར་འགྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་རྗེས་དགུང་གྲངས་རེ་གཅིག་ ཕྱི་ལོ་ ༡༨༣༣ ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་མཛད་དོ། །

Gun-Than dKon-mCHog bTan-Pa'i sGron-Me
(*Gun-Than kon-Chog Tan-Pei Don-Mei*)

Gun-Than dKon-mChog bsTan-Pa'i sGron-Me's (1762-1823 A.D.) "Hundred Waves Of Elegant Sayings" (*Legs-par bShad-pa Chu'i bsTan-bChos Lugs-gNis rLab-'Phren brGya-lDan*), is a moral and ethical treatise in a poetic form of his own style, which expounds briefly, but very clearly, the various stages of the mundane and trans-mundane moral paths which can easily be understood even by a person who is new to Buddhist philosophy. In one hundred and forty verses, the path is shown by means of which a *Mahayāna* aspirant may attain the fullest enlightenment.

Gun-Than dKon-mChog bsTan-Pa'i sGron-Me was born in 1762 A.D in the south-eastern region of mDo-sMed (Amdo) called mZod-dGe-Med (*Zoed-Ge-me*) His father's name was The-Wo lCags-Po Byams-Pa (*The-Wo Chak-po Jam-pa*) and his mother's name was Bo-Chog. Being recognized as the reincarnation of gSer-Khri Che-ba Tshan by the second dKon-mChog 'Jigs-Med dWan-Po (*Kon-chog Jig-med Wang-po*), he accepted,in succession, the vows of lay person and of a novice monk. He also received a number of tantric initiations. Until the age of seventeen he pursued his formal education at bKra -Shis-'Khyil (*Ta-shi-Khyil*). Then in 'Bras-sPuns (*Dre-pung*), he sat at the feet of Hor sKal-bSan dNos-Grub (*Hor-Kel-sang Ngo-dup*). There he studied a large number of texts and learned by heart many root texts. In addition, he also wrote many treatises and poetical compositions with profound meanings, giving directions to the people concerning how one can gradually free oneself from

samsara. These are beautiful compositions that can understood easily. "Hundred Waves Of Elegant Saying is unique in discussing the nature and consequences various human behaviors by using only water as example.

On the advice of his teachers, after completing t formal education at 'Bras-sPuns (*Dre-Pung*) monastei he left for bKra-Shis-'kyil (*Ta-shi Khyil*). There he w enthroned as abbot, built images of *Buddhas* a *Bodhisattvas* and established various centers of learning

After serving to benefit all sentient beings a fostering the *Buddha-Dharma*, in 1823 A.D., at the age sixty one, he passed into *Mahāparinirvana*.

༄༅། །རྗེ་གུང་ཐང་གིས་མཛད་པའི་ལེགས་པར་བཤད་པ་
ཆུའི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་རླབས་འཕྲེང་བརྒྱ་ལྡན་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

HUNDRED WAVES OF ELEGANT SAYINGS

༄༅། །མཁྱེན་པའི་གཏེར་མཐའ་མི་མངོན་ཞིང་། །
ཐུགས་རྗེའི་ཡིད་བཞིན་ནོར་གྱིས་གདམས། །
མཛད་པའི་རླབས་ཕྲེང་གཡོ་བ་ཅན། །
ཐུབ་དབང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ། ༡ །

རྟོག་བྲལ་དྭངས་པའི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས། །
ལུས་ཅན་གདུང་བ་ཞི་བྱེད་ལྟར། །
ལེགས་བཤད་གསར་པའི་བདུད་རྩི་ཡིས། །
བློ་ལྡན་སྐྱེ་བོ་[1]དབུགས་དབྱུང་བྱ། ༢ །

དྲི་བཟང་བསྒོས་པའི་ཆུ་གཙང་དེ། །
མཆོད་ཡོན་ཞབས་བསིལ་བསང་གཏོར་སོགས། །
གང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལེགས་པ་ལྟར། །
ལེགས་བཤད་གདམ་ནི་ཀུན་ལ་མཛེས། ༣ །

---

1 བོར་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༣ ན༣ p 159

1

Victory to *Munindra,* the ocean of *Dharma,*
Having unfathomable wisdom,
Filled with the wish-fulfilling jewels of compassion,
And with undulating waves of activities.

2

(I will) satisfy men of wisdom with the nectar of new Elegant Sayings,
Just as the pure and stainless stream relieves the pain of thirsty persons.

3

Elegant Sayings are pleasant to everyone,
Just as scented water is good wherever it is used--for drinking, foot-washing, sprinkling, etc.

ལུགས་གཉིས་སྣང་དོར་ཤེས་པ་ཡིས། [1]
གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་དོན་འགྲུབ་སྟེ།
བརྟག་པ་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ཡི།
དེད་དཔོན་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པ་བཞིན།

ཆུ་ཕྲན་བཀལ་བར་མི་ནུས་དེས།
རྒྱ་མཚོ་རྒྱལ་གྱིས་ག་ལ་ཆོད།
ཡ་རབས་ལུགས་ཀྱང་མི་ཤེས་ན།
ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་རྟོགས།

གཟུར་གནས་རིག་པ་ལྡན་པ་དེས། །
གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལེན་པར་བྱེད།
སྤང་བླངས་གཙང་མའི་དལ་འགྲོ་མ།
ལྷུང་ལྷུང་ཟེར་ཞིང་མི་རྟོག་འཐུ།

1 ཡོ ཕྱ་ཡིདཔར་མ ཇ ༣ ན༣ p 159

4

Just like the captain of a ship who sails on the sea with excellent navigation (reading signs and omens of all sea bound obstacles),

One who knows what to acquire and to discard in both spiritual and secular systems

Can achieve (his) immediate and ultimate goals.

5

How can a person swim across an ocean if he cannot cross (even) a stream?

Similarly, if a person does not know even the moral code,

How can he understand the essence of *Dharma*?

6

An impartial wise man acquires from others their good qualities,

Just as a gurgling brook gathers meadow flowers while flowing down.

ངན་པས་ཕྱོགས་མཐའ་བསྐོར་ན་ཡང་།
སྐྱོན་གྱི་རིགས་རྣམས་སྤྱད་པར་བྱེད།
ངམ་གྲོག་ས་རལ་ཅན་གྱི་ཆུས།
འདམ་གྱི་སྐྱོགས་མ་འདྲེན་དང་མཚུངས། ༧

ཡོན་ཏན་དང་པོར་སློབ་དཀའ་ལ།
ཤེས་བཞིན་མེད་ན་ཉམས་པ་སླ།
ཆུ་ཐིགས་བསགས་པས་འགེངས་དཀའ་ཡང་།
བོ་ན་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་འཛད། ༨

དཀའ་སྤྱད་ཁར་དུ་འཁྱེར་ནུས་ན།
བྱ་བ་གང་ཡང་དཀའ་བ་མེད།
ཆུ་ཡི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དེར།
ཆར་གྱིས་ལྷག་པར་གནོད་མི་འགྱུར། ༩

7

As a strong mountain stream that is surrounded by a valley of landslides carries along mud,
So a person gathers all kinds of faults
Even when he travels around all directions.

8

It is hard to fill a container with droplets of water,
But if poured, water will fall out all at once;
Similarly, it is hard to gain knowledge in the beginning,
But it is easy to lose if one lacks mental alertness.

9

Just as rain water can hardly harm anyone who is in the water,
No work is difficult
If one can shoulder hardship.

རྒྱུན་ཆགས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་བར།
བགས་ཀྱིས་བསླབས་ན་ཅི་ཡང་འགྲུབ།
ཆུ་བོ་དལ་གྱིས་འབབ་པ་ཡིས།
ཡངས་པའི་ས་ཆེན་བསྐོར་ནས་འགྲོ ༡༠

བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཡུན་གྱིས་བསླབ་[1]།
ངང་ཐུང་འབད་པས་མཐར་མི་ཕྱིན།
ཀླུང་ཆེན་དལ་ཡང་རིང་འགྲོ་ལ།
ཐོ་ལྡབས་དྲག་ཀྱང་ཆེར་མི་འགྲོ ༡༡

བྱ་བ་ཉམས་ཀྱིས་མི་ལྕོགས་ན།
གཞན་གྱིས་ཐད་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་།
རྒྱལ་མི་ཤེས་ན་གཞན་དག་གིས།
བསྐལ་ཡང་ཆུ་ནང་ཅི་ཕྱིར་མཆོང་། ༡༢

1 སྒྲུབ་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༢ ན༢ p 160

10

If a person puts out consistent effort
Anything can be attained with the passage of time,
Just as a river that flows slowly
Covers a large area.

11

As a large river, though it flows slowly, goes a long way,
But the violent waves do not,
So one can accomplish a huge task with time,
But not with short-lived efforts.

12

One should not perform an action even on others' insistence if one cannot do it:
Why should one dive into a river even on others' persuasion if he does not know how to swim?

ཆུ་བོ་ཐུན་མོང་མཆོད་ཡོན་དེ།
ཉི་ཟླ་ཐུན་མོང་སྒྲོན་མེ་གསལ།
དམ་པ་ཐུན་མོང་གཙུག་རྒྱན་དང་།
དམ་ཆོས་ཐུན་མོང་བདུད་རྩི་ཡིན། ༡༣

དར་ཆེན་གྲུ་གཟིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན།
སྤྲིན་བྲལ་ཟླ་བ་ནམ་མཁའི་རྒྱན།
མཁས་པའི་སྐྱེ་བོ་བསྟན་པའི་རྒྱན།
རུ་འདྲེན་དཔའ་བོ་དཔུང་གི་རྒྱན། ༡༤

ཡ་རབས་མཛངས་སྤྱོད་དཔོན་དང་འབངས།
ཕན་ཚུན་ལེགས་ཚོགས་གོང་དུ་སྤེལ།
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་དང་ཆུ་བོ་རྣམས།
རིས་མོས་ཚུལ་གྱིས་གྲོགས་སུ་འགྱུར། ༡༥

13

Water is a common object of offering;
The sun and the moon are common objects that illuminate;
Noble people are common objects to be revered;
And *Dharma* is the universal nectar (for everyone).

14

The large-masted-ship is the ornament of the ocean;
The cloudless moon is the ornament of the sky;
The learned are the ornament of the doctrine;
And the brave commander is the ornament of an army.

15

Great oceans and rivers aid each other in turn;
Similarly, leaders and subjects of good morality and tender nature
Promote their mutual benefit.

ཇོ་བོ་ངན་དང་གཡོག་ངན་པ།
གཉིས་ཀས་གཉིས་ཀ་རྒུད་བྱེད་དེ།
ཇ་གསར་ནང་དུ་ཆུ་ལྷུག་ན།
གཉིས་ཀ་ཆུད་ཟོས་བརླག་པར་འགྱུར། ༡༦

ཞེས་སློམ་དབང་ཅན་མང་བ་ཡིས[1]།
ཡུལ་ཁམས་མདུན་གྲོས་འཇིག་འགྱུར་ཏེ།
གཡས་གཡོན་ཀུན་ནས་ཆུ་འབུར་བའི།
ས་ལ་མཁར་ཁྲིམ་བརྟན་མི་སྲིད། ༡༧

ཇོ་འབངས་མཐུན་ན་དགྲ་སྡེ་ཡིས།
ཐུབ་དཀའ་སོ་སོར་གྱེས་ན་མིན།
ཏ་ཡིས་བཀལ་དཀའི་ཆུ་བོ་ཡང་།
མང་དུ་གྱེས་ན་ལུག་ཀྱང་བགྲོད། ༡༨

1 ཡི ལྷ་ས་དཔར་མ། E ༣ ༩༤ P 160

16

Just as on pouring water in a new (unbaked) earthen pot
Both (water and the pot) exhaust each other,
So wicked masters and unfaithful servants
Harm each other.

17

As a house cannot possibly be built firmly on a place where water springs out from all sides,
The progress of a nation will be hampered by hypocrites who hold power.

18

If a ruler and his subjects unite, it will be difficult to be conquered by an enemy,
But not if they divide;
(Just as) big river, which is difficult for a horse to cross,
Can be crossed easily even by a sheep if divided into small streams.

ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོས་ཁྲལ་བསྡུས་ཀྱང་།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འབངས་རྣམས་སྐྱོང་།
སྤྲིན་ཆེན་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་བླངས་ཏེ།
དལ་གྱིས་འབེབས་པས་འཛིན་མ་སྐྱོང་། ༡༩

རྒྱལ་ངན་འབངས་ཀྱི་ཟས་ནོར་ཀུན།
ཕྲོགས་ཀྱང་ད་དུང་ལྷོགས་ ཞིང་བཀྲིན།
སྟོད་མ་ཁ་ཡིས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ།
འཐུངས་ཀྱིན་ཧྲག་ཏུ་འབར་དང་མཚུངས། ༢༠

གཙོ་བོ་ངན་པ་ཧྲག་བཀུར་ཡང་།
གསུག་དང་བྲལ་བ་ཙམ་ཁྱིས་སྣང་།
ཆུ་བོ་ཉིན་ཞག་མང་བསྐོལ་ཀྱང་།
མེ་དང་བྲལ་བའི་མོད་ལ་གྲང་། ༢༡

19

A righteous ruler collects taxes only for the welfare of his subjects,
Just as the great clouds take water from the ocean to protect the land
By slowly showering it down.

20

Vadava, even while drinking water from the ocean, always burns:
Similarly, a wicked king is still hungry and poor
Even after looting all the wealth of his subjects.

21

As the water that is boiled for days cools down
The moment it is taken from the fire,
So an evil chieftain, (who is) served constantly, harms his subjects
The moment he is deprived of bribes.

ཁྱེང་ས་དྲེགས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བ་ཡི།
དཔོན་ལ་སྲུ་ཡང་བརྟེན་མི་སྲོ།
ཤིན་ཏུ་འཁྲུགས་པའི་ཐ་སྐྱོང་དུ།
ཉ་ལ་སོགས་ཀྱང་སྡོད་མི་བྱེད། ༣༦

བརྟེ་ཞིང་ཕན་གདགས་ནུས་པ་དེར།
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ངང་གིས་འདུ།
ཡིད་བཞིན་གྱི་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོགས།
འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་སྟེན་པར་བྱེད། ༣༧

ཆེ་མཐོ་བསྟེན་པས་དཔལ་འཐོབ་ཀྱང་།
དེ་ལས་ལྷག་པའི་འཇིགས་པ་འབྱུང་།
རྒྱ་མཚོ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་དེ།
གདུག་ཅན་ན་ཀྲའི་གྲོང་ཡང་ཡིན། ༣༨

22

Even the fish and other such will not stay in turbulent water:

In a similar way, no one likes to rely on a proud and brutal leader.

23

Just as all the migrators will rely upon the shore of a wishfulfilling sea,

So every one will gather spontaneously around one who is kind and beneficial.

24

The ocean, the source of gems,

Is also the habitat of fierce *Nakras* (crocodiles):

In the same way, even if one acquires fame and fortune

By depending on a person of high status,

There will be more danger (than what is acquired).

རྒྱུས་མེད་མི་ལ་གསར་འགྲོགས་ཀྱིས།
ཡིད་བརྟན་ [1]བྱེད་པ་ཉམས་པའི་རྒྱུ
རྒྱལ་སྲས་ངང་པའི་སྐྱེ་དཔོན་ཡང་།
མཚོ་གསར་བསྙེན་པས་སྐྱི་[2]ཡིས་ཟིན། ༣༥

ཉ་བ་སྲབ་པའི་མཛའ་གཙུགས་དེ།
རིང་མིན་དབྱེན་གྱིས་སོ་སོར་གཏོང་།
ཆུ་དང་འོ་མ་རོ་གཅིག་ཏུ།
འདྲེས་པ་ངང་པའི་མཆུ་ཡིས་འབྱེད། ༣༦

མཁས་པས་བདེན་རྫུན་བརྟགས་ནས་བྱེད།
བླུན་པོ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱུག
ཆུ་ནང་ཅལ་གྱི་སྒྲ་བསྒྲགས་པས།
གཅན་གཟན་རི་དྭགས་ཕལ་ཆེར་བྲོས། ༣༧

1 བརྟོན་ ཀ་སྲུག་དཔར་མ། ཤོག ༣༥ ཆུ ༧
2 སྐྱི་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༣ བ༥ p 161

25

A person will degenerate if he associates with and trusts a stranger,

Just as the *Bodhisattva* goose leader got trapped while inhabiting a new lake.

26

Credulous lovers with thin ears (who listen to everybody)

Will be separated by slander before long,

Just as the inseparable mixture of milk and water

Is separated by the beak of a Drake.[1]

27

Learned people distinguish the true from the false after making a careful study,

But foolish people run after rumour,

As from the falling of the fruit from the *(Jambu)* tree (which plopped loudly)

Most of the animals fled.

---

1 The Indian poets often used this metaphor. This acquatic bird is believed to separate water from milk.

འགྲོགས་ན་ལེགས་སྤྱོད་འཕེལ་འགྲིབ་ལས།
དགེ་དང་སྡིག་པའི་གྲོགས་འགྱུར་ཏེ།
དྭངས་བསིལ་འདྲ་ཡང་ཕན་གནོད་ལས།
སྨན་གྱི་ཆུ་དང་དུག་ཆུར་འཛོག ༣༨

སྡིག་གྲོགས་གཡིམ་མའི་འཛུམ་དཀར་ལས།
ཤ་ཚའི་གདུག་རྩུབ་ཁྲོ་གཉེར་བཟང་།
ཐན་ཁྲེར་སྤྲིན་གྱི་མདོག་དཀར་ཡང་།
ཆུ་ལྡན་སྤྲིན་ནག་ཞིང་པའི་གསོས། ༣༩

བློ་ལྡན་རང་བཞིན་བཟང་པོ་དེ།
མཆོག་དམན་བར་མ་ཀུན་གྱིས་སྟེན[1]།
འདུག་ངོགས་བདེ་བའི་རྫིང་བུ་ལ།
སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་དགའ་བཞིན་འདུག ༣༠

1 བསྙེན་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༡ ན༡ p 162

28

Just as water is considered medicinal or poisonous according to its helpfulness or harmfulness,

Though both look clear and cool,

So a friend is known to be good or

Bad by the waxing and waning of his positive activities in association.

29

Though a drought-bringing rainless cloud is white in color,

Farmers cherish a black cloud filled with water;

Similarly, better than a smile beamed by a bad friend,

Are harsh words and anger springing from affection.

30

As all the people will go happily to the bank that is easily accessible,

Just so an intelligent person with a good nature is relied upon by superior, inferior, and middle people.

ཁངས་དྲིགས་སྤྱོད་པ་རྩིང་བ་ལ།
དོན་མེད་རྣམས་ཀྱང་དགྲ་རུ་ལྡང་།
རྒྱུགས་[1]ཤིང་འཕུར་བའི་གནྡ་མ།
ཛ་ཏུ་(རྩུ་)ཁྲོས་པས་ཏུབ་ཀྱིས་བཏུངས།[2]

ཉམ་[3]ཆུང་སྙིང་དུ་དཔའ་ཐལ་ན།
ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་འགྱུར་ཏེ།
ཆུ་ལ་རྐྱལ་གྱིས་དྲིགས་པའི་ཉ།
སྐམ་ལ་ཡར་ན་འཆི་བར་འགྱུར། ༣༢

རིགས་ངན་ཙུང་ཟད་འབྱོར་ན་ཡང་།
རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུའི་ཁངས་དྲིགས་འཛིན།
གཙོང་རོང་དོག་མོའི་ཆུ་ཕྲན་དེ།
ཧུར་སྦྲ་རྒྱ་མཚོའི་ཐ་སྙོང་འདྲ། ༣༣

---

1 རྒྱུག་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༢ ན༢ p 162
2 བཏུང་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༢ ན༥ p 162
3 ཉམས་ ཀ་སྦུག་དཔར་མ། ཤོག ༢༣ ཆུ ༡

31

Even unconcerned people will be hostile towards a person of arrogance and rough character;
In the same way, *Jahnu* (a great Indian sage), annoyed,
Drank the proud Ganga in one gulp.

32

If one abuses power over the humble,
He will fall into the steep precipice of misery,
Just as a fish that boasts its swimming ability
Will die if landed.

33

A small stream in a narrow ravine makes the same loud noise
As the great waves in the ocean:
Similarly, ill-bred people, on acquiring even a little wealth,
Will be as arrogant as a king.

ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་མ་མཐོང་བ།
ས་མཐའི་ལྗོན་པོ་རང་མཐོང་ཆེ།
ཁྲོན་པའི་ཆུ་ལ་འགྱིངས་[1]པ་ཡི།
རུས་སྦལ་རྒྱ་མཚོའི་གཏམ་གྱིས་ཤི། ༣༨

ཐ་ཤལ་རྣམས་ནི་མགུ་སླ་ཞིང་།
མགུ་བའི་མོད་ལ་ཁྲེལ་ཡང་སླ།
ཕུ་ཐག་ཐུང་བའི་ཆུ་ཕྲན་དེ།
ཁྲུབས་དང་བྲི་བ་ཡུད་ཙམ་ཡིན། ༣༥

མ་རབས་གཅེས་པར་བསྐྱངས་ན་ཡང་།
དོན་དུ་མི་ཆོར་འཁྲུག་པར་བྱེད།
བསིལ་བའི་ཆུ་ཡིས་བྲན་ན་ཡང་།
དོ་ཞུན་ལྷག་པར་ཁོལ་ཞིང་ཆེ། ༣༦

1 འགྱིང་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༣ ན༥ p 162

34

A foolish person of high land
Is self-complacent without seeing the vast kingdom,
Just as the tortoise, that was proud of its water in the well,
Died upon hearing of (the vastness of) an ocean.

35

It is a matter of moments for a small stream of short-flow to rise up and fall down:
In the same way, lowly persons are easy to please and are easy to get angry.

36

Just as limestone turns immensely hot and boils
Even upon pouring cool water on it,
Just so a mean person, even though looked after dearly,
Fights back without gratitude.

དམ་པ་རྣམས་ལ་གནོད་བྱས་ཀྱང་།
ཁྲོ་མེད་བཟོད་པས་བདེ་བར་གནས།
བཙོ་ཡི་སྣགས་ཀྱིས་བདབ་པའི་རྒྱུ།
ཁོལ་བཞིན་པ་ཡིས་བྲན་ཀྱང་བསིལ། ༣༧

ཁྲེལ་མེད་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་ཀྱང་།
བྱ་བ་ཟིན་ན་བརྗེད་པར་འགྱུར།
ཆུ་བོའི་ཕ་རོལ་བརྒལ་[1]བ་ན།
གྲུ་གཟིངས་ལྟོས་པ་མེད་པར་འདོར། ༣༨

མི་ངན་རེ་རེའི་བྱེད་པས་ཀྱང་།
ཡུལ་ཁམས་ཆེན་པོ་འཕུང་[2]བར་བྱེད།
དྲང་སྲོང་གདུག་པ་མཚོངས་པ་ཡིས།
སི་ཏ་ཚལ་བརྒྱར་གྱེས་ཞེས་གྲགས། ༣༩

1 རྐལ་ ཀ་སྦུག་དཔར་མ། ཤོག ༣༨ ཆུ ༡༠
2 ཕུང་ སྣ་སེ་དཔར་མ། E ༣ ཁ༣ p 163

37

Noble persons will remain happy with patience
Without retaliating even if harmed,
Just like the water spelled by a *mantra* is cool when poured,
Even though it boils.

38

Even if inconsiderate persons are benefitted,
They will forget after the favour is done,
Just as a boat is abandoned without attending to it (as it is no longer needed)
After crossing a big river.

39

It is said that the jump of sage *Vyaḍ* split the *Sita* (river) into a hundred parts:
Similarly, a great land will be ruined by the deeds of each wicked person.

དམུ་རྒོད་སྐྱེ་བོས་སུན་ཕྱུང་[1]རྣམས།
དམ་པ་ལ་ཡང་ཡིད་མི་ཆེས།
ཆུ་ཀླས་བསླུས་བྱས་ངང་པ་ཡིས།
ཉིན་མོའང་པད་རྩ་ཟ་མི་བྱེད། ༨༠

སྐྱེ་བོ་ངན་པ་བཙོས་ན་ཡང་།
རྐྱེན་དང་ཕྲད་[2]ཆེ་རང་མཚང་སྟོན།
ཆུ་ཀླུང་འོལ་ཁ་བསྒྱུར་བ་དེ།
སྦུབས་ཆེ་སྤར་གྱི་ལམ་དུ་འགྲོ ༨༡

དམ་པ་མཐོ་དམན་འགྱུར་རྒྱུད་སོགས།
ཅིས་[3]ཀྱང་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་ཏེ།
ཆུ་བོ་བསིལ་ལམ་ཚ་ན་ཡང་།
ལྷན་གྱི་རང་བཞིན་ག་ལ་འདོར། ༨༢

---

1 ཕྱུངས་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༣ བ༣ p 163
2 འཕྲད་ ཀ་སྦུག་དཔར་མ། ཤོག ༨༡ ཆུ ”
3 ཅི་ ཀ་སྦུག་དཔར་མ ཤོག ༨༡ ཆུ ”

40

Just as the geese that were fooled by the reflection of the moon in the water
Would not eat the stems of the lotuses even in the daylight,
So persons prejudiced by malice
Will not believe even in the excellent one.

41

Even if an evil person pretends (to be gentle),
He will show his evil nature when met with certain circumstances,
Just as a river that has changed its direction
Will flow through the previous path when flooded.

42

A river may be cool or warm,
However, it will not lose its property of wetness:
In the same manner, the rise and fall of fortune and so forth
Hardly alter the nature of a noble one.

མི་བསྲུན་སྐྱེ་བོ་གདམས་པ་ལས།
ནན་དུར་ལས་ཀྱིས་གདུལ་བར་སླ།
གོས་ཀྱི་དྲི་མ་འཁྲུད་པ་ལ།
གཙང་མའི་ཆུ་ལས་འགྱུར་བྱེད་བཟང་།[1]

ལུས་ཅན་ནང་གི་སྐྱོན་ཡོན་རྣམས།
ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་པས་མཚོན་ནུས་ཏེ།
ཆུ་སྐྱར་ལྡིང་བས་ཆུ་བོ་དང་།
དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་བཞིན།

གཞན་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་མཐོང་སླ་ཡང་།
རང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་མཐོང་བར་དཀའ།
མཚོ་ནང་ནམ་མཁའི་ཀླུ་སྐར་ཀུན།
གསལ་ཡང་རང་གི་གདོང་མི་མཐོང་།

1 ལྗང་ ལྷ་ས་དཔར་མ། E ༣ བ༥ p 163
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་པ་ལས།
མི་སྲུན་སྐྱེ་བོ་མ་གུས་བྲན། ། མ་དུལ་རྟ་དང་ཆུང་མ་ངན། །
བརྡུངས་ན་མཉེན་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ། འདི་དག་ལེགས་བྱའི་སྣོད་མ་ཡིན། །

43

Just as salty water is better than pure water for cleansing dirt from clothes,

So savage (unyielding) persons are tamed more easily by acts of punishment than by advice.

44

Just as from (seeing) smoke, one understands fire;

And water, from the soaring of a spoonbill,

So a person's, (inner) wicked or righteous character

Can be inferred by his outer behaviour.

45

Just as an ocean reflects the moon and the stars

But does not see it's own depth,

So it is easy to notice other's faults and good qualities,

But it is hard to see one's own behavior.

བསམ་ངན་གཡོ་སྒྱུའི་བྱ་བ་ནི།
ལམ་རྒྱུག་འདྲ་ཡང་ཞུགས་སུ་འཞུང་།
ཆུ་ཀླུང་གྱུ་གྱུར་བགྲོད་པ་ཡང་།
བབས་[1]ཀྱིས་ཐུར་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ ༨༦

རིགས་རྒྱུད་[2]ཟད་འདོད་བུ་ངན་སྐྱེ།
བསོད་ནམས་ཟད་འདོད་བསམ་ངན་འཆར།
རང་ཉིད་བསྟག་འདོད་རིག་པ་རྒོད།
ཆུ་མིག་སྐམ་འདོད་སྐྱིགས་མ་མང་། ༨༧

ལྷུན་པོས་ངལ་བརྒྱུས་བསྒྲུབས་ན་ཡང་།
གྲགས་པ་བློ་ལྡན་གཞན་ཀྱིས་འཁྲིར།
རི་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ཡང་།
བསྐྱེད་པའི་གྲགས་པ་ཆུ་ཡིས་འཐོབ། ༨༨

---

1 བབ་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༢ བ༥ p 163
2 བརྒྱུད་ ཀ་སྨུག་དཔར་མ། ཤོག ༨༧ ཚ ༧༣

46

Bad intentions and crafty actions, even though they seem to be successful,

Bring ruin in the end;

Just as a river, though it flows zigzagly,

Decends from slope to slope.

47

Evil children are born to make a race extinct;

Wicked intentions crop up to exhaust one's virtues;

Intelligence gets agitated to lose oneself,

(Just as) much sediment deposits to dry up a spring.

48

Even if lotuses are grown in the mountains,

The honor of growing goes to water (the pond):

Similarly, the prestige for what is achieved by a fool with much hardship

Is taken away by an intelligent person.

ལུང་རྟོགས་ཡོན་ཏན་མི་ལྡན་ཡང་།
དམ་པར་སྒྲོག་[1]པས་སྐྱེ་བོ་བསླུ།
སྦྲང་ཆར་བཅུད་དང་བྲལ་བ་ཡི།
ཐན་ཁྲིར་སྤྲིན་གྱི་འབྲུག་སྒྲ་བཞིན། ༤༩

སྙིགས་དུས་རང་བྱུང་ཀུན་མཁྱེན་རྣམས།
སྦྱངས་ཆེ་ཞལ་པ་ལས་ཀྱང་རྟུལ།
རང་བྱུང་ཆུ་ཚན་སྡར་ཚ་ཡང་།
བསྐོལ་[2]ན་ཆུ་གྲང་རྗེས་སུ་ཁོལ། ༥༠

དྲིད་པོ་ཁ་ཡི་[3]ཆོས་བཤད་མཁན།
ཞེས་རྒྱུད་གདོལ་པ་ལས་[4]ཀྱང་ཐུ།
དགུན་དུས་ལྷངས་པ་ན་བུན་བཞིན།
འཐིབས་པའི་སྒྲོང་དེ་ལྷག་པར་གྲང་། ༥༡

---

1 སྒྲོགས་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༨ ན༣ p 164
2 བསྐོལ་ ཀ་སྨུག་དཔར་མ། ཤོག ༥༠ ཆུ ༡༣
3 ཡིས་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༨ ན༣ p 164
4 བས་ ཀ་སྨུག་དཔར་མ། ཤོག ༥༡ ཆུ ༡༣

49

Just as a famine-bringing-cloud, lacking the essence of seasonal rain,

Makes a thundering noise,

So a person who doesn't possess the knowledge of scripture and realization

Fools others by calling himself excellent.

50

Though natural geysers are hot in the beginning,

But if heated, will boil later than cold water,

So self-claimed-omniscient-ones of the degenerated age

Are more dull than common (persons) while learning.

51

The mind of an untamed impractical preacher whose

Is worse than a butcher.

And vapour, overcasted like mist (which looks warm) in winter,

Is especially cold within.

དམ་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉམ་ཐག་ཀྱང་།
ཆོས་དང་འགལ་བའི་ལས་མི་བྱེད།
ཆར་སྤོད་[1]བྱེའུ་སྐོམ་ན་ཡང་།
ས་ལ་བབས་[2]པའི་ཆུ་མི་འཐུང་། ༥༢

དགེ་སྦྱོར་བརྗོན་པར་འདོད་པ་དང་།
ལོག་པའི་འཚོ་བ་སྤྲུབ་པ་འགལ།
མེ་ཏོག་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིས།
ཆུ་ཚན་བླུགས་ན་ཕན་འགྱུར་རམ། ༥༣

ཆེན་པོ་རེ་ཞིག་སྡུད་ན་ཡང་།
སླད་ནས་གཞི་བྱིན་རྒྱས་པར་འགྱུར།
འཁྱུག་པའི་སྤྲུབས་སུ་ཆུད་པའི་མཚོ།
སོ་ག་རིམ་གྱིས་འཕྱུར་ནས་འོང་། ༥༤

1 འདོད་ ཀ་སྨུག་དཔར་མ། ཤོག ༥༡ ཆུ ༧༨
2 འབབ་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༨ ན༨ p 164

52

A rain-waiting swallow[1] will not drink water flowing on the ground
Even when it is thirsty.
Excellent persons will not perform deeds contradictory to the *Dharma*
Even during hard times.

53

Will the pouring of hot water help one who desires to grow flowers?
(Just so) wrong livelihoods contradict the aspiration to exert oneself in virtuous deeds.

54

Even if a great person declines for a while,
Subsequently his charisma will increase,
As a lake that is covered with ice
Gradually overflows in summer.

---

1 *Cataka* (Lat.: *Cuculus melandeius*) A kind of swallow that is believed to drink only rain-water.

བློ་དང་རྩོལ་བ་ཞན་པའི་མིས།
ཕུན་ཚོགས་ཐོབ་ཀྱང་མོད་ལ་འགྲིབ།
རྫིང་ཆུང་ལྷག་ཆུ་ཆད་པ་དེ།
གང་[1]ཡང་སྐྱུར་དུ་སྐམ་པར་འགྱུར། ༥༥

ནོར་མེད་མཚོར་[2]དང་ཁ་ཞིམ་འདོད།
གཞུང་ལུགས་མ་སྦྱངས་མཁས་ཁུར་འཛིན།
ཆུ་ཀྱལ་མི་ཤེས་མཚོ་བརྒལ་བ།
བསམ་བཞིན་རང་སྡུག་ཉོས་པ་ཡིན། ༥༦

མངའ་ཐང་བློ་རྒྱ་སྐྱིད་[3]ཆེས་པས།
བསོད་ནམས་ཆད་ལས་འགོང་མི་རུང་།
མཚོ་ཆུང་རང་གི་ཁྲོན་པ་ཡི།
ཆད་ལས་རྒྱས་ན་བོ་བར་འགྱུར། ༥༧

---

1 སྐྱར་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༨ ན༥ p 164
2 འཕྱོར་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༨ ན༥ p 164
3 བསྐྱིད་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཇ ༨ ན༥ p 164

55

Even if a person of poor intelligence and effort acquires prosperity,

It will perish in a moment,

Just like a small pond that does not get the forthcoming water, though it is full,

Will soon dry up.

56

Desiring fashionable and costly clothes and delicious food without wealth;

Assuming the dignity of a learned man without learning of scriptural subjects;

And crossing a lake without any art of swimming--

All knowingly put oneself into trouble.

57

Even if fame, fortune and the sphere of intelligence exceed,

These will not surpass the limit of the virtues accumulated,

Just as a small pond overflows

If the water exceeds its brim.

དོན་ཆེན་ཐོག་ཏུ་མ་བབས་པའི།
དུས་ནས་ཐབས་དང་རིམ་གྲོ་བྱ།
ཆུ་ལོན་སྔར་ནས་མ་བརྟིགས་ན།
ཐྲུབས་ནས་འོལ་ཁ་བསྒྱུར་བ་དཀའ། ༥༨

དོན་མེད་ལས་ལ་ཡོད་བཙུགས་ནས།
རང་ཉིད་ཉམས་བྱེད་དཔའ་བོ་མིན།
ཆུ་ཡི་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལ།
མཚོངས་པས་སེནྫི་ཤི་དང་འདྲ། ༥༩

དགྲ་བོ་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཡང་།
སྐྱོད་[1]ཚུལ་དལ་ཞིང་འཇམ་པར་བྱ།
ཆུ་སྐྱུར་འཇབ་ཅིང་འགྲོ་བ་ཡིས།
ཉ་ལ་སོགས་པ་འཛིན་ལ་ལྟོས། ༦༠

1 སྐྱོང་ ལྷ་ས་དཔར་མ ཛ ༨ བ༣ p 165

58

If dikes are not built before,

It is difficult to change the route (of a river) when overflooded,

So methods should be discovered and rites performed,

Before undertaking a major purpose.

59

One who degenerates himself by establishing his boldness on meaningless activities is not brave.

He is like the lion that jumped at its own reflection in the water and died.

60

Look at the spoon-bill catching fish and others by stalking;

So a person should be gentle and tender in behavior

Even if he wants to subdue his enemy.

གཞན་ཕྱོགས་འགྱུར་བ་ལ་སྤྱང་བས།
རང་གི་བསོད་ནམས་ཉམས་པར་ཟད།
ཆུ་སླུང་དྲག་པོར་མཆོངས་པ་ན།
བདག་ཉིད་འཆི་ཡི་དེར་མི་གནོད། ༥༡

དེ་བས་དགྲ་ལས་རྒྱལ་འདོད་ན།
ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་ལ་འབད་པར་བྱ།
ཆུ་བོ་ཆེ་ལ་བརྒལ་བའི་ཐབས།
ཐང་ནས་གྲུ་གཟིངས་འཚོས་པ་ཡིན། ༥༢

རང་ལས་བསོད་ནམས་མ་ཉམས་ན།
དགྲ་བོ་ཁོ་ནས་མི་ཐུབ་སྟེ།
ཆུ་མིག་རང་ཉིད་[1]མ་སྐམ་པར།
ས་ཡིས་མནན་ཀྱང་འགོག་མི་ནུས། ༥༣

---

1 བཞིན་ ཀ་སྦུག་དཔར་མ། ཤོག ༥༣ ཆ ༡༥

61

A person will die if he jumps into a violent river,
But the river will not be harmed;
In the same way, one wears out his virtues
By hating others' prosperity.

62

A person makes a boat on the land
As a means of crossing a river;
Just so, one should strive to gain abilities
If one wants to win over an enemy.

63

Enemies alone cannot subdue a man
Unless he degenerates his own virtues,
Just as a spring cannot be stopped even by covering it with earth ,
Unless it dries up by itself.

དབུལ་ཕྱུག་དར་རྒུད་མཐོ་དམན་ཀུན།
སྔོན་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་གོ་རིམ་སྟེ།
ཆུ་ཡི་[1]དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱབས་པ་ལས།
རི་གླིང་ཁོར་ཡུག་རིམ་པར་ཆགས། ༦༤

མཁས་པ་ཕལ་ཆེར་དབུལ་འགྱུར་ལ།
བླུན་པོའི་སྐྱེ་བོ་ནོར་གྱིས་ཕྱུག
རྟོག་མ་ཅན་གྱི་ཆུ་བོ་ལ།
སྦལ་ལྡོང་འབུ་སྲིན་ལྷག་པར་མང་།[2] ༦༥

བརྒྱ་ཡི་ནང་ནས་དཔའ་བོ་དང་།
སྟོང་གི་ནང་ནས་མཁས་པ་སྟེ།
མ་དྲོས་མཚོ་ལས་ཆུ་གསེར་དང་།
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལས་ནོར་བུ་འབྱུང་། ༦༦

1 ཡིས་ ཀ་སྡུག་དཔར་མ། ཤོག ༦༤ ཆུ ༡༧

2 ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་པ་ལས།
ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ་ཕྱུག་པོ་དཀོན། །ཕྱུག་པོ་ཕལ་ཆེར་ཡོན་ཏན་མེད།།
མེ་ཏོག་ན་ཆུན་རབ་མཛེས་ཀྱང་། །ལི་ཤིའི་མེ་ཏོག་དྲི་མ་ཞིམ།།

64

Just as mountains, continents and the extremity gradually came into existence
By churning the water *mandala* (ocean),[1]
So poverty and riches, and the flourishing and declining (of status)
Are all consequences of the actions done before.

65

As there are especially many frogs, tadpoles and insects in sedimented water,
So learned persons are mostly poor but foolish people are endowed with riches.

66

Just as water-gold[2] comes from *Manasarovara*
And rare gems from the vast ocean,
One man in a hundred is a true hero
And one in a thousand, a scholar.

---

1 According to Hindu mythology, devas and asuras churned the ocean to get the fourteen precious gems. Sumeru, the sun, the moon, etc., were brought out.

2 According to the Buddhist texts, the *Jambu* fruits that fall into the *Manasarovara* lake become the best gold after a thousand years.

བློ་དང་མི་ལྡན་སྐྱེ་བོ་ཡིས།
འབྱོར་བ་བརྙེད་ཀྱང་སྤྱོད་མི་ཤེས།
ཁྱི་ནི་སྐོམ་ཡང་ཆུ་ཀླུང་ལ།
ཧུབ་ཀྱིས་མི་འཐུང་ལྡག་པར་བྱེད། ༦༧

རང་གཞན་སུ་ལའང་མི་ཕན་པའི།
ནོར་དེ་མེད་པ་ཉིད་དང་མཚུངས།
ཆུ་མེད་ས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཡང་།
སྐྱ་ངམ་ཐང་ཞེས་ཀུན་གྱིས་འདོར། ༦༨

ལོངས་སྤྱོད་སྤེལ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་།
ཅུང་ཟད་གཏོང་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཏེ།
ཁྲོན་ཆུ་བཅུས་ན་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང་།
བཞག་ན་སྙིགས་མས་སྐམ་པར་འགྱུར། ༦༩

67

A person lacking intelligence will not know how to use wealth even upon acquiring it;
Just like a dog, even when it is thirsty,
Does not drink water by draughts but licks it.

68

Wealth that does not benefit oneself or others
Is as good as having none,
As everyone will abandon a large waterless land
By calling it a desert.

69

Just as on drawing water from a well it increases,
But will dry up with sediments if left alone;
So a person should know about spending a little
Even if he wishes to increase his possessions.

ལྷུན་སྦྱོངས་འགྱུར་བ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་།
སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལས་མ་འདས་ཏེ།
གསེར་རིའི་བར་གྱི་རོལ་མཚོ་རྣམས།
རྟག་ཏུ་སྨུན་པའི་སླག་གིས་ནོན། ༤༠

འགྱུར་ལྡན་བསོད་ནམས་གསོག་དགོས་ཏེ།
བསོད་ནམས་ཉམས་ན་རྒུད་པ་སླ།
ལྗོན་ཤིང་ཡལ་ག་རྒྱ་ཆེ་ཡང་།
རྩ་དང་བྲལ་ན་སྐམ་པར་འགྱུར། ༤༡

བསོད་ནམས་མཐུ་དང་དགེ་བའི་བློ།
ཕན་ཚུན་རྒྱུར་གྱུར་སྐལ་བ་བཟང་།
རྩ་ཡིས་ [1]ཆར་དང་ཆར་གྱིས་རྩ།
རྒྱས་བྱེད་རེས་མོས་གྲོགས་སུ་འགྱུར། ༤༢

---

1 ཡིས་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ཞ ནང p 166

70

As the lakes between the golden mountains
Are always covered by glooms of darkness;
So, even if an ignorant person owns a large possession,
He will not overcome the causes of suffering.

71

Even if a tree has large branches,
It dries up if disassociated from water:
Similarly, a wealthy one should accumulate merits
Because with the degeneration of merits, it is easy to decline.

72

Water (a lake) and rain help each other alternately to expand;
In the same way, meritorious potency and efficacious wisdom are auspicious alternate causes.

ཁ་བཤད་མང་ངམ་ཉུང་ཡང་རུང་།
དགོས་དོན་ལག་ཏུ་བླང་ན་གོ
ཆུ་ཞིང་ཆེ་ཆུང་ཅི་འདྲ་ཡང་།
ཟབ་དང་མི་ཟབ་བརྐལ་ན་ཤེས། ༤༣

ལེགས་བྱས་སྤྱོད་འབྱེད་མཁས་པ་སྟེ།
དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་སླ།
ཅང་ཤེས་རྟ་ཡིས་རབ་བཙལ་བའི།
ཕྱི་བཞིན་ཁྲི་ཡང་འབྲང་བར་བྱེད། ༤༤

མཁས་པ་ཀུན་ལ་སྙོམས་ལྡན་ཞིང་།
ཕྱོགས་རེའི་མིག་ཅན་ཆགས་སྡང་ཆེ།
བུམ་པ་གང་བ་བཀུར་བར་སླ།
ཕྱེད་ཙམ་གང་བ་ཡོ་འཁྱོམ་[1]མང་། ༤༥

1 འཁྱོལ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༥ ན༥ p 166

73

No matter how much is spoken about it
The real purpose is understood only when practised,
Just as whatever the width of a river, only by swimming
Will the deepness or shallowness be known.

74

It takes a wise one to pioneer good deeds
But to follow him is easy,
Just like a dog will easily go through the path
Well found by a superior steed.

75

A partial person bears much attachment and hatred
But a learned one is even to everyone;
Just as a pitcher filled with water is easy to carry,
But one half filled wavers much.

བསམ་ཚད་ཁ་རུ་འདོན་པ་དེར།
གདད་སོ་མེད་ཅེས་ཀུན་གྱིས་བརྙས།
ཤག་ཤག་འབབ་པའི་ཆུ་བོ་ལ།
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྐྱལ་བར་བྱེད།

ཁ་ཉུང་བཞིན་འཛུམ་གནད་ཕིགས་[1]པ།
དེ་ལ་ཀུན་གྱིས་བག་ཟོན་བྱེད།
སྒྲ་མེད་མེར་གྱིས་འགྲོ་བ་ཡི།
ཆུ་ཀླུང་གཏིང་མཐའ་དཔོག་པར་དཀའ།

ཆུ་ལ་རི་མོར་བྲིས་པ་བཞིན།
སྡིག་སེམས་མོད་ལ་འདོར་བྱ་ཞིང་།
དགེ་བའི་དམ་བཅའ་རྡོ་བ་ཡི།
རི་མོ་བཞིན་དུ་བརྟན་པར་བྱ།

1 ཕིག་ ལྷ་ས་དཔར་མ། E ཡ ན༦ p 166

76

Every one will call unreliable and make fun of one who speaks out whatever comes to his mind,
Just as even the children will cross a stream
That flows noisily.

77

Just as it is difficult to know the depth of a silent-flowing river,
So, everyone will be cautious with a person who talks less, smiles, and sticks to the point.

78

One should discard the non-virtuous mind instantly
Like a drawing made on water;
And the virtuous stand should be firm
Like a carving on stone.

བསམ་པ་བཟང་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི །
བྱ་བ་ཀུན་ཀྱང་ཆོས་སུ་འགྲོ །
ཟོ་ཆུན་ལ་བརྟེན་འོབས་ཀྱི་ཆུ། །
ཤིན་ཏུ་མཐོ་བའི་རི་རྩེར་འགྲོ ༦༩ །

གཙོ་བོར་ལས་འབྲས་དཀོན་མཆོག་ལ། །
བློ་ཕུགས་གཏད་ན་ཅི་བསམ་འགྲུབ། །
ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་ཕབ་ན། །
ལོ་ཏོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་འགྱུར། ༧༠།

འཇིག་རྟེན་ཚངས་[1]པའི་རལ་ཀློང་དུ། །
འཁྲུམས་པའི་ས་གྲུ་མཐར་སོན་ཏེ། །
སྒྲིབ་གཉིས་དྲི་མ་འཁྲུད་པའི་ཕྱིར། །
དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འདྲེན། ༧༡ །

---

1 འཇིག་རྟེན་ཚངས་པའི་རལ་ཀློང་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀློག་གཅིག་ནི་སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟས་གངྒཱ་ཕབ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྱར་བར་སྣང་བས་དེ་ལྟར་ན "འཇིག་རྟེན་ལྷ་ཆེན་རལ་ཀློང་དུ།" ཞེར་དགོས་པ་འདྲ་ཞིག་འདུག མངོན་བརྗོད་དུའང་ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གངྒཱ་འཛིན་ཞེས་འབྱུང་བས་ཚངས་པའི་རལ་པར་གངྒཱ་འཛིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད་མེད་བརྟག

79

With the help of a water-wheel,
Water goes up to the top of the mountains;
Likewise, all the mundane activities become *Dharmic*
If one has an altruistic mind.

80

The water brought down by (*Indra*), the king of deities, gives a good harvest;
Similarly, every wish of a person will be fulfilled
If he ultimately relies mainly on the (Triple) Gem
And on the relation of action and (its) result.

81

The Ganges ends its period of wandering
Inside the bulky hair-lock of the mundane *Brahmā*.[1]
In order to wash away the stains of the two obscurations,
One should lead towards the path of noble *Dharma* .

---

1 This refers to the bringing of the Ganges by Bhagirath.Normally, it is said that he brought the Ganges from the hair-locks of Shiva and not from those of Brahmā. A further careful study is needed.

ཆུ་རིགས་བདུན་ལས་མཆོག་གྱུར་[1]པའི།
ཆུ་མགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་བཞིན།
ཆོས་ཀུང་འཁྲུལ་བྲལ་མ་ནོར་བ།
རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལས་འབྱུང་བ་དགོས། ༨༣

དེ་ནས་ཟབ་རྒྱས་ཉམས་ལེན་གྱི
ལམ་གསུམ་རིམ་པར་འབབ་པ་ཡི།
གདམས་ངག་ཚང་ལ་མ་ནོར་བ།
སྐལ་བཟང་རྣམ་སད་མཆོད་ཡོན་ཡིན། ༨༤

འོན་ཀུང་དུས་ཀྱིས་ཆེར་སྙིགས་ཆེ།
འཇམ་དབྱངས་བླ་མས་གསལ་མཛད་དེ།
རྒྱ་མཚོར་བྱིངས་པའི་རིག་བྱེད་བཞི།
ཉ་ཡི་གཟུགས་ཀྱིས་བཏོན་པ་བཞིན། ༨༥

1 འགྱུར་ ཀ་སྒྲུབ་དཔར་མ། སློག ༨༣ ཆ ༣༡

82

Dharma should come from the unmistakable, non-illusory words
Of the Victorious One,
Just as the source of the best, among the seven types of water,
Lies at the glacier,

83

Then, gradually, the profound and extensive practices of the three paths flow down,
(By knowing) the complete and unmistaken instructions,
Like the gods offering (the Ganges)
To the fortunate ones.

84

Just as (*Vishṇu)* in the form of a fish
Saved the four Vedas from sinking into the ocean,
So *Jamyang Lama* (*Je Tsonkhapa*) saved (the threefold path)
When it was greatly degenerated by time.

འདི་འདྲའི་བསྟན་དང་མཐལ་བཞིན་དུ།
ལྷར་སྣང་ལམ་ལ་སུ་ཞིག་འཇུག
ལྷ་ཡི་ཆུ་བོ་གངྒའི་ཛ་ར།
བ་ཚྭའི་ཁྲིན་པ་སུ་ཞིག་སྐོ།[1] ༢༥

བློ་ཆུང་སྐལ་དམན་ཟབ་ཟབ་ཀྱི།
གྲགས་པས་བསླུས་ནས་ལོག་པར་འགྲོ
སྨིག་རྒྱུ་ཆུ་རུ་འཁྲུལ་བ་ཡི།
རི་དྭགས་དོན་མེད་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་། ༢༦

ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ།
དང་པོར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན།
རྒྱ་མཚོར་བགྲོད་འདོད་གྲུ་བའི་འགོ
དེད་དཔོན་མཁས་པ་ཆོལ་བ་ཡིན། ༢༧

1 བསྐོ་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༥ བ༦ p 167

85

Who will dig a salty well near the Ganges,
The river of deities?
In the same way, who will follow the wrong path
When meeting with such a doctrine?

86

As animals suffer meaninglessly
By mistaking a mirage for water,
So persons of little intelligence, fooled by rumours of profundity,
Go down the wrong path.

87

A person who desires to go to the sea
First finds an expert captain;
Likewise, first one should rely on a spiritual guide
For following the path of *Dharma*.

འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ཡི།
དགེ་ལེགས་རྩ་བ་བླ་མ་སྟེ།
འཛམ་གླིང་རྩ་ཤིང་ལོ་འབྲས་ཀུན།
མ་དྲོས་མཚོར་གནས་ཀླུ་ཡི་དྲིན། ༥༥

ང་རྒྱལ་སྲུངས་ཏེ་ཞི་དུལ་གྱིས།
དམ་ཆོས་སྙོད་དུ་རུང་བར་བྱ།
ཆུ་བོ་སྙང་དུ་མི་གནས་པར།
དམའ་བའི་གཤོང་[1]དུ་འཁྱིལ་བར་འགྱུར། ༥༩

ཆོས་ཀུན་ཅིག་ཅར་མི་ཤེས་ཀྱང་།
ཅི་ཙམ་ཤེས་བཞིན་དོན་དུ་འགྱུར།
ཆུ་ཀླུང་རྫོགས་པར་མ་འཐུངས་ཀྱང་།
ཅི་ཙམ་བཏུངས་[2]པས་སྐོམ་པ་སེལ། ༦༠

1 ཤོང་ ཀ་སྒྲུབ་དཔར་མ། ཤློག ༥༩ ཆུ ༣༣
2 བཏུང་ ལྷ་ས་དཔར་མ། ཛ ༦ ན༣ p 168

88

A spiritual tutor is the source of virtues, mundane and trans-mundane,

Just like fruit and trees are all due to the grace of the *Naga* of *Manasarovara* lake.

89

Just as a stream does not stay on the edge

But whirls in a lower pit,

So one should make oneself a suitable vessel of the excellent *Dharma*

With humility by abandoning pride.

90

One need not gulp down the whole river

But should drink whatever measure will quench the thirst;

Similarly, one does not have to know all of *Dharma* at once,

But knowing something will be of purpose.

གྲོས་མང་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན།
རང་གི་རྒྱུད་ལ་མི་ཕན་ཏེ།
ཆུ་ནང་ལོ་བརྒྱར་གནས་པ་ཡི།
རྡོ་བའི་རང་བཞིན་སྐམ་པོར་གནས། ༤༡

སྙོང་ཀྲུལ་གོམ་པའི་རིམ་པ་ཡིས།
ཧྲག་འཇུ་རིས་འཇུ་མི་འཇུ་ལྟར།
གྲོས་བསམ་སྒོམ་པ་སྒྲ་སྤྱི་ལ།
བརྟེན་པའི་ཚུལ་ཡང་གསུམ་དུ་གསུངས། ༤༢

མི་ཡི་གྲུ་གཟིངས་རྙེད་དུས་འདིར།
གྲོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བ་དན་ལ།
བརྟེན་ནས་སྲིད་མཚོ་བརྒལ་བྱ་ཡི།
གྲུ་འདི་ཕྱི་ནས་རྙེད་པར་དཀའ།[1] ༤༣

1 སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་བདུན་པ་ཤློཀ་བཅུ་བཞི་པ།
མི་ཡི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ། ཞེས་སོགས་སོ།།

91

Hearing much won't help the mind
If one doesn't practice,
As a stone remains dry by nature
Even on leaving it in water for a hundred years.

92

As in the gradual stages of becoming a good swimmer,
One has first to catch hold (of an inflated thing) constantly, then occasionally; finally, (one swims) without holding.
Just so, (the Buddha) taught the three modes on sound generalities
Of hearing, contemplation and meditation.

93

Having found the vessel of human birth,
Take as your mast hearing, contemplating and meditating (on *Dharma*)
And thereby cross the ocean of *Samsara*.
(Once lost) such a vessel is hard to find again.

རིགས་དྲུག་སྐྱེ་སྒོ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། |
དལ་བརྒྱད་ཚང་བ་ཤིན་ཏུ་དཀོན། |
ཆུ་བོ་གྲངས་མེད་འབབ་ན་ཡང་། |
ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྡན་རེ་རེ་ཙམ། [1] ༤༣ |

སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ནས། |
མི་སྡོད་འཆི་བདག་ཁར་ཕྱོགས་ཏེ། |
ཆུ་ཀླུང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་། |
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ ༤༥ |

མི་རྟག་སྨིན་པོས་བཟུང་བཞིན་དུ། |
སོས་བདེར་སྡོད་པ་ག་ལ་རིགས། |
ཆུ་སྨིན་མཆི་བའི་ཕྲག་གནས་ལ། |
བདེ་བའི་གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེད། [2] ༤༦ |

---

1 སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་དང་པོ་ཤློག་བཞི་པ།
དལ་འབྱོར་འདི་ནི་རྙེད་པར་ཤིན་ཏུ་དཀའ། །ཞེས་སོགས་སོ།།

2 ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་པ་ལས།
འཁོར་བ་གཡོ་ཞིང་ལང་འཚོ་མྱུར་དུ་འཇིག །སྤྲུག་ནི་གཤིན་རྗེའི་སོ་ཡི་བར་ན་གནས། |
འདིར་བདེ་དོན་གཉེར་ཕ་རོལ་ཡལ་བར་འདོར། །དེ་ནི་གཡང་སའི་མཐར་གནས་ལྡོང་བ་བཞིན།

94

Even though the birth doors of the six migrations are boundless,
(Migrations) with eight leisures are rare,
Likewise, though there are countless rivers flowing
Only few are endowed with eight high qualities.

95

Just as a river, with every instant,
Flows down to the ocean without turning back,
So from the very moment of birth
One turns towards the lord of death (*Yamaraja*) without holding back.

96

There is no chance of happiness
For a person stuck between the teeth of a crocodile,
Likewise, how can one rest with happiness
While being caught by the *raksas* (demons) of impermanence?

བསྒྲུབས་ཀྱང་ཕ་མཐར་ཕྱིན་མེད་པའི།
འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་བཙན་ཚོད་བྱ།
ཆུ་གཉེར་གཅིག་རྗེས་གཅིག་ནོན་ཏེ།
ཅི་ཙམ་བབས་ཀྱང་ཟིན་དུས་མེད། ༦༧

བློ་རིག་སྟོབས་དང་རྩལ་ཆེ་ཡང་།
དུས་ཀྱི་ཕོ་ཉས་དབང་མེད་འཆིང་།
ཆུ་ཆེན་རླབས་ཀྱི་གར་མཁན་མ།
དགུན་དུས་འཁྱག་པའི་སྦུབས་སུ་ཚུད། ༦༨

སྒོ་གསུམ་མི་དགེའི་སྤྱོད་ཚུལ་འདྲིས།
ཕྱི་མའི་སྐྱེ་བ་ངན་འགྲོར་ངེས།
རི་བོའི་ཟེམ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ།
གཡང་ས་བརྒྱུད་མར་བཏབ་ཅིང་འགྲོ། ༦༩

97

One must forcibly cease worldly activities

Which cannot be completed no matter how much effort is exerted,

Just as there is never a moment

For ripples (on water) to come to an end.

98

The dancing waves of a big river

Are caught under the ice during winter;

Likewise, even if a person is of great intelligence, power and ability,

He is bound up powerlessly by the messenger of time (death).

99

Non-virtuous behaviors of the three doors (body, speech and mind)

Assure the future birth to be an unfortunate migration,

Just like a stream that decends from the ravines of a mountain

Flows crashing into the precipice.

དེ་ནས་ལོ་གྲངས་བྱེ་བ་བརྒྱར།
བསྲེགས་ཤིང་འཆེད་ཀྱང་འཆི་མི་ནུས།
རྡོ་སོལ་རི་ལ་ཆར་གྱི་རྒྱུན།
བབས་པ་བསྐལ་པའི་བར་དུ་ཁོལ། ༡༠༠

འཇིགས་ཆེན་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས།
སླུ་མེད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལས་མེད།
ཆུ་བོའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱེར་བ་དེ།
སྒྲོལ་བྱེད་མཉན་པ་ཁོ་ནར་ངེས། ༡༠༡

མཆོག་གསུམ་བྱིན་རླབས་མཐའ་ཡས་ཀྱང་།
དད་པ་མེད་ན་ཇི་ལྟར་སྐྱོབ།
རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཡང་ཆར་སྣོད་ཀྱི།
བྱིའུའི་སྐོམ་པ་སེལ་མི་ནུས། ༡༠༢

100

After being born in an unfortunate migration,
One will not perish even on burning for thousands of millions of years,
As a coal mountain boils for aeons
By the continuous falling of rain.

101

Just as only a ferryman
Can save a boat that is being swept away by the current,
No refuge apart from the Triple Gem
Can save one from great fears.

102

A vast ocean cannot quench the thirst of a *Cataka*,[1] the rain-waiting bird,
Just as the Triple Gem, even though its blessings are limitless,
Cannot save the one without faith.

---

1 A swallow thought to subsist on only rain-water. (See note to verse 52.)

འཁོར་བའི་འདམ་ལས་མ་བརྒལ་བའི།
འཇིག་རྟེན་པ་ལ་བརྟེན་མི་བྱ།
ཆུས་ཁྱེར་ཆུ་ཡིས་ཁྱེར་བ་ལ།
འཇུས་ན་གཉིས་ཀ་བྱིང་བར་འགྱུར། ༡༠༣

མཆོག་གསུམ་བསྙེན་ན་དེ་ཡི་ཁྲིམས།
ལས་འབྲས་བླང་དོར་འབད་པ་གཅེས།
དེད་དཔོན་བསྙེན་ཀྱང་གྲུ་གཟིངས་སུ།
མི་སྡོད་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒྲོལ། ༡༠༤

སྣོད་བཅུད་བདེ་སྡུག་སྣང་བ་ཀུན།
འཁྲུལ་མེད་སྔོན་བསགས་ལས་ལས་འབྱུང་།
ཆུ་ཐོར་གང་ཡང་འགྲོ་བ་བཞིན།
སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་འབྱུང་བར་གསུངས། ༡༠༥

103

One should not rely on mundane beings

Who have not crossed the swamp of *samsara,*

For, if a person being carried away by a river clings to another in the same condition,

Both will drown.

104

If one relies on the Three Supremes (Triple Gem),

Then one should acquire and discard things according to the laws of *Karma* and its fruits.

For, how can one cross the ocean without sitting on a ship

Even though one relies upon a captain?

105

Even a bowl of water

Appears differently to the four migrators:[1] for all the apparent happiness and suffering of the vessel and the beings

Surely arise from accumulated *Karma.*

---

1 A bowl of water appears as ambrosia to the deities, plain water to humans, filth to the hungry ghosts, and a living place for Nâgas.

དགེ་དང་མི་དགེ་ཆུང་ངུ་ནས།
བསགས་པས་ཤེས་རྒྱུད་གང་འགྱུར་ཏེ།
ཆར་གྱི་ཐིགས་པ་བསགས་པས་ཀྱང་།
མཐའ་ཀླས་རྒྱ་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས། ༡༠༦

གནས་སྐབས་དགེ་བ་ལྷར་སྣང་ཡང་།
བསྔོ་དང་འདུན་པས་བསླད་པ་མང་།
མཆོག་ཏུ་མངར་བ་གནྜའི་ཆུ།
རྒྱ་མཚོར་འདྲེས་ན་ཁ་བར་འགྱུར། ༡༠༧

རྨོངས་པའི་མུན་ནག་གིས་ལྡོངས་ཤིང་།
ལས་ཀྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་རྣམས།
སྲིད་པའི་ཀླུང་གིས་རབ་དྲངས་ཏེ།
མི་བཟད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚོར་འགྲོ ༡༠༨

106

Collections of rain-drops make the infinite water *maṇḍala* (the sphere of water);

In the same way, the accumulation of little virtues and non-virtues fills the mind.

107

Activities that appear to be virtuous at the moment

Are polluted by (wrong) dedications and aspirations,

Just as the sweet water of the Ganges will become salty

When mixed with the ocean.

108

Those who are blinded by the darkness of ignorance

And tied by the lasso of action

Are swept away by the river of craving

To the ocean of infinite births.

འདོད་པ་ལན་ཚྭའི་ཆུ་བོ་ནི།
ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་མི་ངོམས་པས།
ཆུ་མཚོ་འཁྲུགས་པའི་ངང་པ་ལྟར།
སྲིད་ལས་ངེས་འབྱུང་སྐྱོ་ཤས་སྐྱེད།

ལས་ཉོན་ན་ཀྲུས་ཡོངས་གང་བ།
སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས།
སྒྲོལ་བྱེད་བསླབ་གསུམ་གྲུ་བོ་ཆེ།
བཟུངས་ནས་ཐར་པའི་གླིང་དུ་གཤེགས།

ཁྲིད་པར་ཁས་བླངས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི།
ཉེས་ལྟུང་དྲི་མས་མ་སྦགས་པ།
རྒྱ་མཚོ་རོ་དང་མི་འགྲོགས་ལྟར།
རྟག་ཏུ་དྲན་ཤེས་བརྟན་པོས་སྲུངས།

109

The salty water of desire will never quench (the thirst to acquire more)

Though much is enjoyed,

(So) generate renunciation to free oneself from this *samsara*

Like a goose from a frozen lake.

110

Catch hold of the ship of the threefold training,

That frees one from the cyclic ocean of suffering,

Which is completely filled with crocodiles of actions and defilements,

And sail away to the land of *Nirvaṇa.*

111

Just as the ocean never mingles with a corpse (as it is always washed to the shore),

So, one should always protect firmly

The morality accepted with mindfulness and alertness,

Without being stained by faults and transgressions.

འོན་ཀྱང་མ་རྒན་སེམས་ཅན་རྣམས།
དོར་ནས་རང་དོན་བྱར་མི་འོས།
རྒྱ་མཚོའི་གླིང་དུ་གཉེན་བཤེས་ཀུན།
བོར་བ་དེད་དཔོན་སྤྱོད་ཚུལ་མིན། ༡༡༣

མཆོར་གནས་གཡོ་དང་མི་བདེན་པའི།
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཆུ་ཟླ་ལྟའི།
འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེའི་རྣམ་གསུམ་གྱིས།
ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་སྲོག་རྩ་ཚུགས།[1] ༡༡༤

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་དགེ
མི་ཟད་བྱང་ཆེན་རྒྱུར་འགྱུར་སྟེ།
ཛམ་བུའི་འབྲས་བུ་མ་དྲོས་མཚོར།
ལྷུང་བས་གསེར་སྤྲུངས་ཁམས་སུ་འགྱུར།[2] ༡༡༥

---

1 དབུ་མ་འཇུག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་པོའི་ཚིགས་བཅད་ལྔ་པ།
འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་ཆུ་ཡི་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟར། །ཞེས་སོགས་སོ།།

2 སྤྱོད་འཇུག་ལེའུ་དང་པོའི་ཚིགས་བཅད་བཅུ་གཉིས་པ།
དགེ་བ་གཞན་ཀུན་ཆུ་ཤིང་བཞིན་དུ་ནི། །ཞེས་སོགས་སོ།།

112

As it is not the behavior of the captain of a ship
To leave his kith and kin stranded on an island,
So it is not worthy to pursue selfish interests
By abandoning all the mother-like sentient beings.

113

Like the three aspects
Of the reflection of the moon in a pond:[1]
Its existence, its wavering motion, and its unreality,
The *Mahayāna* path is based on the three compassions for the beings.

114

Virtues that are permeated by *Bodhicitta*[2]
Become the cause of the inexhaustible great *Bodhi*,
Just like the fruits of the *Jambu* that fall into the *Manasarovara* lake
Will acquire the nature of pure gold.

---

1 See *Madhyamikāvatarranāma*--first chapter, fifth stanza.
2 See *Bodhisattvācaryāvatāra* (*A Guide to the Bodhisattva's Way of Life*)--first chapter, twelfth stanza.

རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཀླས་ཀྱང་།
ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཏུ་འདུ།
རི་སུལ་ལ་ལུང་ཆུ་བོ་བརྒྱ
ཟམ་འོག་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བ་བཞིན། ༡༡༥

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ནི་བདོག་པ་ཀུན།
འབྲས་བཅས་གཏོང་སྟེ་སྦྱིན་པའི་མཆོག
ཆར་གྱིས་རྩི་བཅུད་ལོ་ཏོག་ཀུན།
བསྐྱངས་ཀྱང་ལན་དང་རེ་བ་མེད། ༡༡༦

རྣམ་དག་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཉེས་ལྟུང་གི
རྙོག་པ་མ་ལུས་དྭངས་འབྱིན་ཏེ།
ཀ་ཏ་ཀ་འབྲས་ཕྱི་མ་ཡིས།
ཆུ་བོའི་རྙོག་མ་དྭངས་པར་བྱེད། ༡༡༧

115

Though the *Bodhisattvas'* practices are limitless
They are all categorized under the six perfections;
Just as the hundreds of streams that come from mountain valleys and ravines
Unite under one bridge.

116

Just as rain water doesn't expect anything
In return for the nourishment it provides the grasses, fruits and crops;
Similarly, the Victorious sons' giving away of all things and merits (without expecting any in return)
Is the best generosity.

117

As the particles of a *Ketaka* fruit
Clear the sedimented water,
Likewise, immaculate morality
Uproots all dirt of faults and transgressions.

དགེ་ཚོགས་མ་ལུས་སྲེག་བྱེད་པའི།
ཁོང་ཁྲོའི་དགྲ་འཇོམས་བཟོད་པ་སྟེ།
ཀུན་ཟ་འབར་བའི་མེ་ལྕེ་ནི།
གསོད་བྱེད་གཉེན་པོ་ཆུ་ཡིན་ནོ།[1] ༡༢༨

རྟག་གུས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་ན།
མི་འགྲུབ་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད།
ཆུ་ཐིགས་རྟག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིས།
བྲག་གི་རི་བོ་འབིགས་ལ་ལྟོས། ༡༢༩

བྱིང་རྒོད་སྒྲིབ་བྲལ་ཏིང་ངེ་འཛིན།
གསལ་བར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འཆར།
བཻཌཱུར་མེ་ལོང་ཕྱིས་འདྲ་བའི།
དྭངས་མཚོར་གཟུགས་བརྙན་ཅི་ཡང་གསལ། ༡༣༠

1 དབུ་མ་འཇུག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པའི་ཚིགས་བཅད་དྲུག་པ།
གང་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ལ་ཁྲོས་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས་སོ།།

118

As water is the extinguishing[1] antidote
Of fire that consumes everything,
So endurance is the destroying foe of anger,
Which burns the accumulated merits.

119

Look at the hole made on the rocky mountain
By the consistent falling of water drops.
In a similar manner, there is no work that is impossible
If perseverance and enthusiasm are not discarded.

120

Concentration that is free of the defects of mental dullness and agitation
Reflects all the virtues clearly,
Just as the clear sea water, like a well-cleaned mirror of *Viadurya* (lapis),
Reflects any image.

---

1 See *Madhyāmikāvatāranāma*--third chapter, sixth stanza.

དངོས་ཀུན་སྟོང་པར་དམིགས་པ་ཡིས།
འཁོར་བའི་གདུང་བ་ཀུན་སེལ་ཏེ།
ཆུ་ཀླུང་མཐའ་དག་ཨ་གསྟྱས།
ཧུབ་ཀྱིས་གཞལ་བས་བདུད་རྩིར་འགྱུར། ༢༣༢

ཀླུ་སྒྲུབ་བློ་མཚོ་རྒྱ་ཆེ་བས།
དངོས་པོར་སྨྲ་རྣམས་སྤྲོབས་པ་འཕྲོག
ཇ་མས་གནག་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་པའི།
རྒྱ་མཚོས་བྱིས་པ་སྐྲག་པར་བྱེད། ༢༣༣

ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་འབྱེད་པ་ལ།
ཐོག་མར་དགག་བྱ་ངེས་དགོས་ཏེ།
རྒྱ་མཚོར་ནོར་བུ་ལེན་པ་ལ།
འཇིགས་པ་གར་ཡོད་ཤེས་པ་གཅེས། ༢༣༤

121

The rivers became nectar
After being drained in a gulp by *Agastya Rsi*;
In the same way, all the cyclic sufferings clear away
By seeing the emptiness of all objects.

122

The proponents of true existence (other than *Madhyāmikā*)
Were overpowered by the extensive ocean-like wisdom of *Nagarjuna*,
Just like children are frightened by the ocean,
Whose depth and breadth are immeasurable.

123

In order to determine the profound *thatness*,
One first has to understand the things that are to be negated,
Just as it is necessary to know where the dangers are
Before going to the sea to collect gems.

གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་འདུས་པ་ལ།
ངའོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་པ་སྟེ།
ཀླུང་ཆེན་གདོད་ནས་བྲུབས་འདྲ་ཡང་།
ཆུ་ཕྲན་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན། ༡༣༤

བཏགས་དོན་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན།
ངོ་བོས་གྲུབ་པ་འགའ་མེད་དེ།
ཆུ་ཀླུང་ཡུར་བ་བརྒྱུར་དྭངས་པའི།
ཤུལ་ན་ཐིལ་པ་ཙམ་ཡང་མེད། ༡༣༥

སྟོན་པས་ཇི་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པ།
སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་འདིར་འཇུག་སྟེ།
ས་སྟེང་ཆུ་བོ་མ་ལུས་པ།
རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་གཞོལ་ཞིང་འབབ། [1] ༡༣༦

---

1 རྟེན་འབྲེལ་བསྟོད་པ་ལས། ཤློཀ ༣༨
ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པ། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ་འཇུག །
དེ་ཡང་མྱ་ངན་འདའ་ཕྱིར་ཏེ། །ཞི་འགྱུར་མིན་མཛད་ཁྱོད་ལ་མེད། །

124

It is wrong to take the basis of imputation
Such as the collection of aggregates as the "Self";
Just like the rivers seem to be overflooded from the beginning
Though they are the collections of many small streams.

125

If the designated meaning is analyzed by syllogism,
There is nothing that exists by its own nature.
Just so, a river that is divided into hundreds of canals
Will not leave even a dewdrop as its trace.

126

Just as all the rivers on the land
Flow down to the great sea,
So all the discourses given by the Buddha
Teach voidness and dependent origination.

རང་རྒྱུད་སྨིན་པས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱིས།
བསྡུ་བ་རྣམས་བཞིས་[1]གདུལ་བྱ་སྐྱོངས།
རྒྱ་མཚོར་འཇུག་སྒོང་དེད་དཔོན་གྱིས།
གཞན་ཡང་འཁྲིད་ནས་ནོར་ལ་སྦྱོར། ༡༣༧

རྒྱ་ཡི་ཐེག་པའི་ལམ་རིང་ཡང་།
གསང་སྔགས་ཐབས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་བགྲོད།
ཐང་དུ་འདྲེན་དཀའི་གྲུ་བོ་ཆེ།
རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་ན་ཡུད་ཀྱིས་འགྲོ ༡༣༨

རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་ལེགས་གསུངས་པའི།
གསང་སྔགས་ནུས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ།
གདུང་བ་མ་ཞིས་བོས་པས་ཀྱང་།
ལྷ་ཡི་ཆུ་བོ་འགགས་པར་བྱེད། ༡༣༩

---

1 ཇོ་བོ་བསྟོད་པ་ལས།

མཁོ་བ་སྦྱིན་དང་སྙན་པར་སྨྲ་བ་དང་། །འཇིག་རྟེན་དོན་མཐུན་གདུལ་བྱའི་དོན་ལ་སྤྱོད།།
བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ཡི་དཔལ་འབྱོར་གྱིས། །གཞན་དོན་ལྷུར་མཛད་ཁྱོད་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

127

As the captain who has sailing experience
Also takes others along and makes them rich,
So the *Bodhisattva* whose mind is matured,
Helps his disciples by the four means of attraction.

128

The path of the vehicle of cause (*Sutrayana*) is long,
But one can traverse (to Buddhahood) much quicker with the help of the secret mantra (*Tantrayana*),
Just as a ship is difficult to pull on land
But will move instantly when sailed in the ocean.

129

As even by reciting the mantra (*Om tapte tapte mahā tapte svā hā*) "Oh! Tormenting mother..."
The river of the gods is summoned,
Just so the power of the secret mantra propounded well by *Vajrapaṇi*
Is inconceivable.

ཟུང་འཇུག་གདིངས་ཅན་བདག་པོའི་གནས།
རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེའི།
འཇུག་ངོགས་བདེ་བའི་འཕབ་སྟེགས་ནི།
དབང་བཞིའི་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྐས་ཡིན། ༡༣༠

འོན་ཀྱང་དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་[1]ཀྱི།
གཞི་རྟེན་དམ་ཚིག་སྡོམ་པ་སྟེ།
རྩ་བ་ཆུ་མཚོ་སྐམ་གྱུར་ན།
ལྷབས་ཀྱི་འཕྲེང་བ་གང་ལས་འབྱུང་། ༡༣༡

དེ་ཉིད་རིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ།
འདོད་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་ཞེན་པ་མེད།
ཉ་ནི་ཆུ་གཏིང་ཟབ་མོ་ན།
འགྲོ་ཡང་ཆུ་ཡིས་རྫུགས་[2]མི་འགྱུར། ༡༣༣

---

1 དངོས་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ནི།
༡ མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ། ༢ ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ།

130

The precious steps of the four initiations (provide)
Easy access to descend into
The extensive ocean of *Vajrayāna*,
(Which is like) the abode of *Nāgarāja*.

131

Whence will the continuous waves come
If the source of the water dries up?
In the same way the foundation of the two types of attainment[1]
Is the vow.

132

Just as water cannot harm a fish
Even if it swims deeply,
So a *yogi* who has understood *thatness*, will have no attachment
Even upon enjoying the sensual pleasures.

---

1 The two types of attainments are:
1. The supreme attainment and
2. The common attainment.

ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཉེས་པ་རྣམས། །
ཉོན་མོངས་ལམ་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་འཇོམས། །
རྣ་བར་ཆུ་སོན་ཆུས་འབྱིན་ཞིང་། །
མིས་འཚིག་མིས་ཡིས་གདུངས་པས་ཞི། ༡༣༣ །

བསྐྱེད་རིམ་ཕྲ་རགས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། །
སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་སྦྱོང་སྟེ། །
སྐལ་ལྡན་ཤིང་རྟའི་མཆོད་ཡོན་གྱིས། །
དུག་ཅན་དྲི་མ་འཁྲུད་པ་བཞིན། ༡༣༤ །

དགའ་བཞིའི་[1]ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་ཆེས། །
སྟོང་བཞིའི་[2]ཡེ་ཤེས་རྒྱས་འགྱུར་ཏེ། །
ཆུ་བོ་རྣམ་བཞིའི་[3]རྒྱུན་འབབ་པས། །
རྟ་གདོང་མེ་ཆེན་འབར་བར་འགྱུར། ༡༣༥ །

---

1 དགའ་བ་བཞི་ནི། ༡ དགའ་བ། ༢ མཆོག་ཏུ་དགའ་བ། ༣ ཁྱད་པར་དུ་དགའ་བ། ༤ ལྷན་སྐྱེས་དགའ་བའོ།།

2 སྟོང་པ་བཞི་ནི། ༡ སྟོང་པ། ༢ ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ། ༣ ཆེན་པོ་སྟོང་པ། ༤ ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ།།
རིམ་ལྔ་ལས་རིམ་པ་གཉིས་པ་སེམས་དབེན་ཀློག་བཞི་པ།
སྟོང་ཉིད་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་། །གསུམ་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་དང་། །
བཞི་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ནི། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་བྱེ་བྲག་གོ །

3 ཆུ་བོ་རྣམ་བཞི་ནི། ༡ གངྒཱ། ༢ སིནྡྷུ། ༣ པཀྵུ། ༤ སཱི་ཏཱ།

133

Water entered into the ear can be taken out by water;
And burns can be soothed by the warmth of fire,
Just so the delusive faults like attachment (and hatred and ignorance) can be destroyed
Only by taking defilement as the path.

134

The *yoga* of coarseness and subtlety of generation
Removes the birth, the death and the intermediate stage,
Just as *Bhagirathi* (the Ganges) washed (removed) the stains of *Sagara*.

135

The innate joy, of the four joys,[1]
Matures the wisdom of the four voids,[2]
Just like the flowing of the four great rivers[3]
Makes the *Vādava* fire burn stronger.

---

1 The four joys are:
1.joy, 2. great joy, 3. exalted joy and 4. innate joy.

2 The four voids are
1. *sūnyatā* - the void, 2. *atisūnyatā* - the extremely void, 3.*mahāsunyatā* - the great void and 4. *sarvasunyata* - the all void.

3 The four great rivers are: 1.Ganga, 2. Sindhu, 3. Paksu and 4.Sita:

ཟླ་བ་གཉུག་མའི་ལྷུང་སེམས་ལས།
སྒྱུ་མ་ལྷ་བུའི་སྐུར་བཞེངས་པ།
དྭངས་པའི་ཆུ་ལས་ཆུ་བུར་དང་།
དག་པའི་མཁའ་ལས་ཆུ་འཛིན་བཞིན། ༡༣༦

རྩྭ་རྩེའི་ཟིལ་པ་རེ་རེར་ཡང་།
ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་བཞིན།
དཔེ་ཡི་རིམ་པ་རེ་རེས་ཀྱང་།
འཁོར་འདས་ཆོས་ཀུན་མཚོན་པར་ནུས། ༡༣༧

འཛིག་རྟེན་ལ་རབས་སྤྱོད་པ་ནས།
མདོ་སྔགས་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་བར།
དཔེར་བྱ་གཅིག་གིས་མཚོན་པ་འདི།
ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཡིན། ༡༣༨

136

Just as bubbles come from the clear water
And clouds from the clear sky,
So from the subtle primordial wind and mind
Emanates the *Māyākāya*.

137

The reflection of the moon
Can be seen in every dew drop on the tip of each blade of grass:
Similarly, all the mundane and trans-mundane phenomena
Can be symbolised by each singular metaphor.

138

From the good mundane behaviors
To the various stages of *Sutrayāna* and *Tantrayāna*--
Which are all symbolised by one (apt) metaphor--
Is the magical ocean of Elegant Sayings.

ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོའི་རྒྱ་གཏེར་ན། |
དབྱངས་ལྡན་ངང་མོ་རྣམ་རོལ་བ། |
དེ་ཡི་ཁ་ལས་ལེགས་བཤད་ཀྱི། |
ཐ་ལྟབས་འཁྲི་ཤིང་ཅི་ཡང་གཡོ། ༡༣༨ |

(བསྡུ་བ།)

གང་ཡང་བདག་བློའི་རྒྱ་གཏེར་ལས་འཁྲུངས་ལེགས་བཤད་གསར་པའི་ཟླ་བ་ནི།།
འཇིག་རྟེན་མཛོངས་པའི་མུན་འཕྲོག་སྙིང་གི་གདུང་སེལ་བསིལ་བའི་རེག་པ་ཅན།།
དེ་ཡི་དགེ་བ་ས་གསུམ་རྣམ་དཀར་འོད་ཀྱི་གོས་བཟང་འཛིན་པ་དེས།།
སྐྱེ་དགུའི་ལེགས་བྱས་བློ་དང་ལྡན་ཅིག་བསྟན་པའི་རྒྱ་གཏེར་རྒྱས་གྱུར་ཅིག། ||

139

The ocean of the (vocal) wheel of enjoyment,
In which the *Swarasvatī* swan takes
A delightful swim,
Creates the ripples of Elegant Sayings.

(Dedication):
Whatever moon-like new Elegant Sayings
Are generated
From my ocean of intelligence,
Having cool tangibility,
Annihilating the heart's pain, and
Banishing the darkness of ignorance in the world--
And the merits accumulated by this act, holding white rays of virtuous clothes over the three realms--
And the ocean of doctrine, along with the meritorious mind of the people--
May they spread far and wide.

ཅེས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཆུའི་བསྟན་བཅོས་ལུགས་གཉིས་རླབས་ཕྲེང་
བརྒྱ་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། སྔར་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བག་ཆགས་འཇོག་
པའི་ཕྱིར་དུ་རྩོམ་པའི་ཁུལ། དུས་ཚོད་ལ་དཔག་པའི་མདོ་སྔགས་ཀྱི་
གཞུང་དུ་བགྲང་རུང་ཙམ་ཁ་ཤས་བྲིས་ཡོད་ནའང་། ཤིང་གི་བསྟན་
བཅོས་དེ་དར་སོ་ཆེ་ཞིང་། མཐོང་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འོང་བར་སྣང་
བས་དེ་ལ་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་ན་ལེགས་ཞེས། པ་རོན་སྲུ་ཉིད་
ཤོག་ནས་བསྐུགས་འོས་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་རྒྱན་འཕྲེང་འཛིན་པ་ནོམ་ཆེ་
ཞབས་དྲུང་སྐལ་བཟང་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་ནན་གྱིས་བསྐུལ་ཏེ་བྲི་
བར་བརྩམ་ཡང་། དེའི་ཆོས་ཀྱི་སྐ་ལམ་རིམ་ལས་ལོགས་སུ་མི་
དགོས་ལ། གཞན་རྣམས་གོ་སླ་བ་འབའ་ཞིག་གཙོར་འདོན་དང་།
དཔེའང་ཡོངས་གྲགས་མཁས་ཀླུན་ཐམས་ཅད་ལ་འཆར་བདེ་བ་ཁོ་
ནར་སྦྱར་སྐབས་དེ་ལས་གསལ་དུ་གཏོང་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་།
ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཁྲངས་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ།
ཤེས་རབ་སྡོང་བུ། སྐྱེ་བོ་གསོ་ཐིགས་གསུམ་དང་། ཙ་ན་ཀའི་
རྒྱལ་པོའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། མ་སུ་རཀྵས་བྱས་པའི་ལུགས་
ཀྱི་བསྟན་བཅོས། ཉི་མ་སྦས་པས་མཛད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་
མཛོད། མཆོག་སྲིད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བརྒྱ་པ། དྲི་མ་མེད་པའི་
དྲིས་ལན་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ། ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་དང་
གཞན་ཡང་འཕྲིན་ཡིག་བསླབ་བྱ་སོགས་དེ་མཐུན་རྣམས་དྲངས་ཏེ་

བཤད་ན་ཚིག་ཚོགས་ཆེས་ལྷི་བར་འགྱུར་བས། འདིར་ལྗོན་ཤིང་རྒྱུའི་ཁམས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་དང་མཐུན་པར། དེ་ཉིད་ཏུ་མ་ཚང་བ་འགའ་ཞིག་ཁ་བསྐངས་ནས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་སུ་བཏང་། དེར་མཆོག་དམན་དང་གཙོ་ཕལ་གྱི་རིམ་པས་ཆོས་ཀྱི་སཊ་སྟོན་ཏུ་བྱས་ཀྱང་། འདིར་གོང་ནས་གོང་དུ་བགྲོད་པའི་རིམ་པས་མཇུག་ཏུ་བྱས་ཏེ་གོ་རིམ་བསྒྲིབས་པ་སོགས་དོན་འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བྱས་ནས། བཙུན་པ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་དབེན་གནས་ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་དུ་སྦྱར་བའོ།། །།

To leave an imprint in my mind, I have earlier written over the course of time, some texts which could just be counted in *Sūtra* and *Tantra*.. (Among them) finding "The Treatise on Trees" more popular and being held in esteem, Nom-chi Shab-dung Kelsang Dhargay from Paron Su Nyi-shog, who is adorned with the rosary of many praise-worthy qualities, requested me time and again, saying that it would be good to compose a commentary to it. I tried to do so but the chapter on *Dharma* did nof have to be different from *Lam-rim (The Stages of the Path).* It also appeared that any further clarification of the rest was not necessary, as importance was solely given to easy understanding and the metaphors were also widely known and could easily be imagined by all foolish and wise alike.

If I explain by taking similar sources such as Nāgārjuna's three treatises: *Prajñashataka, Prajñadanda,* and *Jantuposana-bindu*, Chanakya's *Canakyanīti-shāstra*, Masu-raksha's *Niti-shāstra*, Nyi-ma sBas-pa's *Gāthā-koṣha*, Vara-ruci's *Shata-gāthā*, *Vimalaprasnottararatnamālā* and Elegant Sayings of Sakya Pandita, and if other moral and ethical letters are added, the bulk of words becomes too heavy. So taking the metaphor of water helping trees grow, I have written here some supplements in a bit more detail which are not in "The treatise on trees."

The chapter on *Dharma* has been ordered earlier in "The Treatise on Trees" in accordance with superior-inferior and principal and common. But here (in the treatise on water), according to the proceeding from lower to higher stages of path, the sequence has been reversed. I have written in a bit more detail to serve as a meaning commentary.

Thus this treatise entitled, "Elegant Sayings of Water Treatise, Having Hundred Waves of Two Systems" (Hundred Waves of Elegant Sayings) was written by Tsun-pa (ordained monk) Kon-chok Tan-pei Don-mei at the retreat of Yid-ga Choe-zin.

བསྟན་བཅོས་འདིའི་སྐེབ་སྦྱོར་ཀ་ཕྲེང་ལྟར་བསྒྲིགས་པ།

ཀ	ཤོག་གྲངས།	ཤོག་གྲངས།
དཀའ་སྤྱད་ཁུར་དུ་འཁྱེར་ནུས་ན།	༩	6
ཀླུ་སྒྲུབ་བློ་མཆོག་རྒྱ་ཆེ་བས།	༡༣༣	82
སྐྱེ་བོ་ངན་པ་བཅོས་ན་ཡང་།	༤༡	28
སྐྱེས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ནས།	༩༨	64
བསྐྱེད་རིམ་ཕྲ་རགས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས།	༡༣༤	90
ཁ		
ཁ་ཉུང་བཞིན་འཛུམ་གནད་ཕིགས་པ།	༥༥	52
ཁ་བཤད་མང་ངམ་ཉུང་ཡང་རུང་།	༥༣	50
ཁེངས་དྲེགས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བ་ཡི།	༣༣	16
ཁེངས་དྲེགས་སྤྱོད་པ་རྟིང་བ་ལ།	༣༡	22
མཁས་པ་ཀུན་ལ་སྐོམས་ལྡན་ཞིང་།	༥༨	50
མཁས་པ་ཕལ་ཆེར་དབུལ་འགྱུར་ལ།	༦༨	44
མཁས་པས་བདེན་རྫུན་བརྟགས་ནས་བྱེད།	༣༥	18
འཁོར་བའི་འདམ་ལས་མ་བཏྲལ་བའི།	༡༠༣	70
ཁྱད་པར་ཁས་བླངས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི།	༡༡༡	74
ཁྲེལ་མེད་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་ཀྱང་།	༣༧	26
མཁྱེན་པའི་གཏིང་མཐའ་མི་མངོན་ཞིང་།	༡	2

ག

དགའ་བཞིའི་ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་ཆེས།	༡༣༥	90
དགེ་དང་མི་དགེ་ཆུང་ངུ་ནས།	༡༠༦	72
དགེ་སྦྱོར་བརྩོན་པར་འདོད་པ་དང་།	༥༣	36
དགེ་ཚོགས་མ་ལུས་སྒྲིབ་བྱེད་པའི།	༡༡༨	80
དགྲ་བོ་འདུལ་བར་འདོད་ན་ཡང་།	༦༠	40
འགྲོགས་ན་ལེགས་སྤྱོད་འཕེལ་འགྲིབ་ལས།	༣༨	20
རྒྱལ་ངན་འབངས་ཀྱི་ཟས་ནོར་ཀུན།	༣༠	14
རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ནི་བདོག་པ་ཀུན།	༡༡༦	78
རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཀླས་ཀྱང་།	༡༡༥	78
རྒྱ་ཡི་ཐེག་པའི་ལམ་རིང་ཡང་།	༡༣༨	86
རྒྱུན་ཆགས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་བར།	༡༠	8
རྒྱུས་མེད་མི་ལ་གསར་འགྲོགས་ཀྱིས།	༣༥	18
བརྒྱ་ཡི་ནང་ནས་དཔའ་བོ་དང་།	༦༦	44
སྒོ་གསུམ་མི་དགེའི་སྤྱོད་ཚུལ་འདྲིས།	༩༩	66
བསྒྲུབ་ཀྱང་ཕ་མཐར་ཕྱིན་མེད་པའི།	༩༧	66

ང

ང་རྒྱལ་སྤངས་ཏེ་ཞི་དུལ་གྱིས།	༨༩	60
ངན་པས་ཕྱོགས་མཐའ་བསྐོར་ན་ཡང་།	༧	4

དངོས་ཀུན་སྟོང་པར་དམིགས་པ་ཡིས།	༡༣༡	82
མངའ་ཐང་བློ་རྒྱ་སྐྱིད་ཆེས་པས།	༥༧	38

ཆ

ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཉེས་པ་རྣམས།	༡༣༣	90
ཆུ་ཕྲན་བརྒྱལ་བ་མི་ནུས་དེས།	༥	4
ཆུ་བོ་ཐུན་མོང་མཆོད་ཡོན་དེ།	༡༣	10
ཆུ་རིགས་བདུན་ལས་མཆོག་གྱུར་པའི།	༦༣	56
ཆུ་ལ་རི་མོར་བྲིས་པ་བཞིན།	༧༦	52
ཆེ་མཐོ་བསྙེན་པས་དཔལ་འཕྲོབ་ཀྱང་།	༣༨	16
ཆེན་པོ་རེ་ཞིག་ཉུད་ན་ཡང་།	༥༨	36
ཆོས་ཀུན་ཅིག་ཀྱང་མི་ཤེས་ཀྱང་།	༩༠	60
ཆོས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ།	༦༧	58
ཆོས་ལྡན་རྒྱལ་པོས་ཁྲལ་བསྡུས་ཀྱང་།	༡༤	14
མཆོག་གསུམ་བྱིན་རླབས་མཐའ་ཡས་ཀྱང་།	༡༠༣	70
མཆོག་གསུམ་བསྙེན་ན་དེ་ཡི་ཁྲིམས།	༡༠༨	70

ཇ

འཇིག་རྟེན་འཇིག་རྟེན་འདས་པ་ཡིས།	༦༦	60
འཇིགས་ཆེན་དེ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས།	༡༠༡	68
འཇིག་རྟེན་ཚངས་པའི་རལ་གྲོང་དུ།	༦༡	54

འཇིག་རྟེན་ཡ་རབས་སྤྱོད་པ་ནས།	༡༢༨	92
རྗེ་བོ་ངན་དང་གཡོག་ངན་པ།	༡༦	12
རྗེ་འབངས་མཐུན་ན་དགྲ་སྡེ་ཡིས།	༡༨	12

ཉ

ཉམ་ཆུང་སྙིང་དུ་དཔའ་ཐལ་ན།	༢༢	22
རྙོག་བྲལ་དྭངས་པའི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས།	༢	2
སྙིགས་དུས་རང་བྱུང་ཀུན་མཁྱེན་རྣམས།	༤༠	34

ཏ

བཏགས་དོན་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན།	༡༢༤	84
རྟག་གུས་བརྩོན་པ་མ་བཏང་ན།	༡༡༩	80
སྟོང་ཀྲུལ་གོམས་པའི་རིམ་པ་ཡིས།	༩༢	62
སྟོན་པས་ཇི་སྙིད་བཀའ་སྩལ་པ།	༡༢༦	84

ཐ

ཐ་ཤལ་རྣམས་ནི་མགུ་སླ་ཞིང་།	༢༤	24
ཐོས་མང་ཉམས་སུ་མ་བླངས་ན།	༩༡	62

ད

དམ་པ་རྣམས་ལ་གནོད་བྱས་ཀྱང་།	༣༧	26
དམ་པ་མཐོ་དམན་འགྱུར་རྒྱུད་སོགས།	༨༣	28
དམ་པའི་སྐྱེ་བོ་ཉམ་ཐག་ཀྱང་།	༥༣	36
དར་ཆེན་གྲུ་གཟིངས་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱན།	༡༨	10
དེ་ཉིད་རིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ།	༡༣༣	88
དེ་ནས་ཟབ་རྒྱས་ཉམས་ལེན་གྱི།	༤༣	56
དེ་བས་དགྲ་ལས་རྒྱལ་འདོད་ན།	༦༣	42
དོན་ཆེན་ཐོག་ཏུ་མ་བབས་པའི།	༥༤	40
དོན་མེད་ལས་ལ་ཡོད་བཙུགས་ནས།	༥༩	40
གདགས་གཞི་ཕུང་སོགས་འདུས་པ་ལ།	༡༣༨	84
འདི་འདྲའི་བསྟན་དང་མཇལ་བཞིན་དུ།	༤༥	58
འདོད་པ་ལན་ཚྭའི་ཆུ་བོ་ནི།	༡༠༩	74
རྡོ་རྗེ་ཅན་གྱིས་ཞིགས་གསུངས་པའི།	༡༣༩	86
སྡིག་གྲོགས་གཡེམ་མའི་འཛུམ་དཀར་ལས།	༣༩	20
དྲི་བཟང་བསྒོས་པའི་ཆུ་གཙང་དེ།	༣	2
དྲིད་པོ་ཁ་ཡི་ཆོས་བཤད་མཁན།	༥༡	34

ན

ནོར་མེད་འཕྱུར་དང་ཁ་ཞིམ་འདོད།	༥༦	38
གནས་སྐབས་དགེ་བ་ལྷར་སྣང་ཡང་།	༡༠༧	72

ཉ་བ་སྲབ་པའི་མཛའ་གཙུགས་དེ།	༣༦	18
ཉམ་དག་ཁྲིམས་ཀྱིས་ཉེས་ལྷུང་གི	༡༡༦	78
སྣོད་བཅུད་བདེ་སྡུག་སྣང་བ་ཀུན།	༡༠༥	70

ཕ

ཕྲ་བ་གཉུག་མའི་རླུང་སེམས་ལས།	༡༣༦	92

བ

བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཡུན་གྱིས་བསྒྲུབ།	༡༡	8
བྱ་བ་ཉམས་ཀྱི་མི་ལྡོགས་ན།	༡༣	8
བླུན་པོས་ངལ་བརྒྱུས་བསྒྲུབས་ན་ཡང་།	༤༧	32
བློ་དང་མི་ལྡན་སྐྱེ་བོ་ཡིས།	༦༨	46
བློ་དང་རྩོལ་བ་ཞན་པའི་མིས།	༥༥	38
བློ་ལྡན་རང་བཞིན་བཟང་པོ་དེ།	༣༠	20
དབུལ་ཕྱུག་དར་རྒུད་མཐོ་དམན་ཀུན།	༦༤	44

PUBLICATIONS
of
CENTRAL INSTITUTE OF HIGHER TIBETAN STUDIES
SARNATH, VARANASI - 221007 (INDIA)

1. *Vajracchedika Prajnaparamitasutra* with **commentary** of Acharya Asanga.1988. Rs.45PB
2. *The Biography of Eighty four Saints* 1989. Rs.130PB
3. *Vimalakirtinirdesasutra* : 1981. Rs.200HB
4. *Nyaya Pravesa* with Commentary. 1983. Rs.100PB
5. *Bodhipathapradipah* of Acharya Dipankarsrijnana. 1984. Rs.50PB
6. *Sunyatasaptatih* of Nagarjuna with Auto-commentary. 1985. Rs.65PB
7. *Bhavanakrama* of Acharya Kamalasila. 1985. Rs.75HB, Rs.55PB
8. *Vimalprabhatika* on Srilaghukalacakratantra. Rs.70HB, Rs.60PB
9. *Ten Suttas from Digha Nikaya* :A Reprint of B.P.A. Publication.1987. Rs.25HB, Rs.20PB
10. *Sanskrit ke Bauddha Vaiyakarana* . 1987 Rs.115HB, Rs.90PB
11. *Kalapa Vyakarana* of Acharya Sarvavarma. 1988. Rs.90HB, Rs.75PB
12. *DharmaSangrah* of Acarya Nagarjuna: 1988. Rs.55HB, Rs.45PB
13. *Muktalatavadanam* of Ksemendra: 1990. Rs.60HB, Rs.45PB
14. *Sautrantrikadarsanam:* Prof. R. S. Tripathi. 1990. Rs.225HB, Rs.180PB
15. *Chandoratnakara* with Auto-commentary. 1990. Rs.80HB, Rs.60PB
16. *Dharma Dharmata Vibhanga* with Commentary 1990. Rs.75Hb, Rs.55Pb.
17. *The Social Philosophy of Buddhism:* 1972. Rs.2
18. *Bauddha Samaja Darsana*. 1972. Re.1
19. *Pratityasamutpadastutisubhasitahridayam* 1972. Rs.45PB
20. *Bauddhavijnanavada : Cintana Evam Yogadana* . 1983. Rs.35Pb
21. *Vimsati:* Bhota Upasarga Prakariya. 1985. Rs.55HB, Rs.45PB
22. *gTam-rGyud-gSer-Gyi- Than-Ma* of G. Chhophel. 1986. Rs.26HB, Rs.20PB
23. *Abhidhammatthasangaho* Vol.I (1st 5 chapters)1988. Rs.175HB, Rs.150PB
24. *Abhisamayalankarasya-Kaya-vyavasthatika* Rs.35HB, Rs.30PB
25. *Pratityasamutpada:* 1986. Rs.80HB, Rs.65Pb

26. *Madyamika Dialectic & Philosophy of Nagarjuna* : A Reprint. 198 Rs.60HB, Rs.45.50PB

27. *Sampadan Ke Siddhanta Aur Upadan* : 1990 Rs.150Hb, Rs.100Pb

28 *Sramana Vidya:* Studies in Buddhism Vol.I: 1988. Rs.150HB

29. *Sramana Vidya* Vol. II : ed. Prof. R.S. Tripathi. 1989. Rs.110HB

30. *Naihsreyasa Dharma:* a lecture by Prof. K.S. Murti. 1984. Rs.5PB

31. *Buddhist Art of India and Nepal:* 1987. Rs.7PB

32. *Guhyadi-Astasiddhi Sangrah:* 1988. Rs.115HB, Rs.90PB

33. *Jnanodaya Tantram:* 1988. Rs.15PB

34. *Durlabha Grantha Paricaya:* 1990. Rs.55HB

35. *Durlabha Granthoṇ ki Adhar Samagri:* 1990. Rs.40HB

36. *Lupta Bauddha Vacana Samgrah:* 1990. Rs.40HB, Rs.30PB

37. *Bauddha Tantra Kosha:* 1990. .Rs.45HB, Rs.40PB

38. *Dakinijalasamvararahasyam:* 1990. Rs.15PB

39. *Vasantatilakam* of Krsnapada with **Auto-commentary.** Rs.95Hb, R

40. *Manjusri:* an Exhibition of rare thankas: ed.by N. Samten. 1986. Rs

41. *History of Buddhism in Afghanistan* : 1990. ISBN 81-900146-0-0 R

42. *Ratnavali* of Nagarjuna with the Ajitmitra's **Commentary** Rs.90Pt

43. **'Dhih': A Review of Rare Buddhist Texts**

Dhih Vol. I	Rs.65.00	Dhih Vol. II	Rs.38.00
Dhih Vol.III	Rs.42.00	DhihVol.IV	Rs.40.00
Dhih Vol. V	Rs.45.00	Dhih Vol. VI	Rs.40.00
DhihVol. VII	Rs.45.00	Dhih Vol. VIII	Rs.44.00
Dhih Vol. IX	Rs.50.00	Dhih Vol.X	Rs.55.00

Please Note: All your correspondences and orders may be addressed to:

Editor
Publication Unit
Central Institute of Higher Tibetan Studies
Sarnath, Varanasi-221007, (India)
Phone:42881, Telex:545-332-IHTS

Indian Institute of Advanced Study
Acc. No. 95050
Date 17/3/2000